

ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನ

SOCIAL SCIENCE

KANNADA MEDIUM

ಎಂಟನೆಯ ತರಗತಿ

STANDARD EIGHT

ಅವಧಿ III

Term III

Texbook Team

TRANSLATORS

Thiru. S. Gurukarappa,
P.G. Assistant,
Govt. Higher Secondary School,
Thalavadi, Erode District.

Thiru. D. Kalappa,
B.T. Assistant,
Govt. Higher Secondary School,
Panakahalli, Erode District.

Thiru. S. Shivalinga,
B.T. Assistant,
Govt. Higher Secondary School,
Panakahalli, Erode District.

Thiru. M. Jadeswamy,
B.T. Assistant,
Govt. High School,
Chikkahalli, Erode District.

REVIEWER

Thiru. M. Basavanna,
P.G. Assistant,
Govt. Higher Secondary School,
Panakahalli, Erode District.

Laser Typeset, Illustrations: T.Raghu & M.Vijayasarathy

1. ಲಾಡ್‌ವಿಲಿಯಂ ಬೆಂಟಿಂಕ್ (ಕ್ರಿ.ಶ. 1828 – ಕ್ರಿ.ಶ. 1835)

ಲಾಡ್‌ವಿಲಿಯಂ ಬೆಂಟಿಂಕ್ ನಂತರ ಅವ್ಯಾಖಸ್ಥನು ಗೆ ವೆಸ್‌ರ್‌ರ್‌ಜನ್‌ರ್‌ಲ್‌ ಆಗಿ ಅದಿ ಕಾರ್‌ ವಹಿಸಿಕೊಂಡನು. ಇವನ ಅಧಿಕಾರದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಬಮೀರ್ ಯರು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರು. ಇದರಿಂದ ಲಾಡ್‌ ಅವ್ಯಾಖಸ್ಥನ್‌ ಕ್ರಿ.ಶ. 1824 ರಲ್ಲಿ ಬಮ್‌ನ್‌ರ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧ ಘೋಷಿಸಿದನು. ಇದನ್ನು ಮೊದಲನೇ ಬಮ್‌ ಯುದ್ಧ ಎಂದು ಕರೆಯುವರು. ಈ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಬಮ್‌ಯರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದರು. ಈ ಯುದ್ಧವು ಕ್ರಿ.ಶ. 1826 ರಲ್ಲಿ ಯಾಂಡ್‌ಬೂ ಒಪ್ಪಂದದೊಂದಿಗೆ ಮುಕ್ತಾಯವಾಯಿತು. ಬ್ರಿಟಿಷರು ಅರಕ್ಕೂನ್ ಮತ್ತು ಟೆನಾಸೆರಿಂ ಭಾಗಗಳನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡರು.

ಲಾಡ್‌ ಅವ್ಯಾಖಸ್ಥನ್‌ ನಂತರ ಲಾಡ್‌ ವಿಲಿಯಂ ಬೆಂಟಿಂಕ್ ಅಧಿಕಾರ ವಹಿಸಿಕೊಂಡನು. ಇವನು ಭಾರತದ ದೇಶೀಯ ರಾಜರುಗಳ ತಟಸ್ಥನೀಯಿತಿ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದನು. ಇವನ ಸುಧಾರಣೆಗಳಿಂದಾಗಿ ಈತನು ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದನು. ಹೀಗಾಗಿ ಭಾರತದ ಗವರ್ನರ್‌ ಜನರಲ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಇವನೊಬ್ಬ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಗವರ್ನರ್‌ ಜನರಲ್‌ ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡಲಾಗಿದೆ. ಇವನ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ಈ ರೀತಿ ವರ್ಗೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಹಣಕಾಸು ಸುಧಾರಣೆಗಳು

ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿಯ ಹಣಕಾಸು ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಲು ನಾಗರೀಕ ಸೇವಾ ನೌಕರರ ವೇತನವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಇವನು ಭಾರತೀಯರನ್ನು ಕಡಿಮೆ ವೇತನದಲ್ಲಿ ನೌಕರನ್ನು ನೇಮಿಸಿದನು. ಇವನು ಅಭಿಮು ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಕ್ರಮಪಡಿಸಿ ಅಧಿಕ ಲಾಭವನ್ನು ಗಳಿಸಿದನು. ಸೇನಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದ ಭಕ್ತೀಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿದನು.

ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಸುಧಾರಣೆಗಳು

ಪ್ರಾಂತೀಯ ಅವೀಲು ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳನ್ನು ವಿಸರ್ಚಿಸಿದನು. ಸಿವಿಲ್ ವೊಕ್‌ದ್ವಾರೆಗಳ ವಿಚಾರಣೆಗಾಗಿ ಸದರ್ ದಿವಾನಿ ಅದಾಲತ್ (ಸಿವಿಲ್

ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳು) ವುತ್ತು ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಮೊಕದ್ದಮೆಗಳಿಗಾಗಿ ಸದರ್ ನಿಜಾಮತ್ ಅದಾಲತ್ (ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳು) ಅವೀಲು ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳನ್ನು ಅಲಹಾಬಾದಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು.

ಆಡಳಿತ ಸುಧಾರಣೆಗಳು

ಲಾಡ್‌ವಿಲಿಯಂ ಬೆಂಟಿಂಕನು ಜಿಲ್ಲಾ ಮಾರ್ಚಿಸ್ಟ್‌ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಹುದ್ದೆಯನ್ನು ವಿಲೀನಗೊಳಿಸಿದನು. ಸೇನೆಯ ವುಖ್ಯ ನಾಯಕತ್ವವನ್ನು ಇವನೇ ವಹಿಸಿಕೊಂಡು ಹಲವು ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿದನು. ಭಾರತದ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ಪಣಿಯನ್ನು ಭಾಷೆಯನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸಿ ದೇಶೀಯ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದನು. ಗವರ್ನರ್‌ ಜನರಲ್‌ನ ಆಡಳಿತ ವ್ಯಾಂಡಲಿಗೆ ಹೊಸ್‌ದಾಗಿ ಕಾನೊನ್‌ ಸದಸ್ಯರೊಬ್ಬರನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಿದನು. ಹೀಗಾಗಿ ಲಾಡ್‌ ಮೆಕಾಲೆಯು ಮೊದಲನೇ ಕಾನೂನು ಸದಸ್ಯನಾಗಿ ನೇಮಕಗೊಂಡವನಾಗಿರುವನು.

ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳು

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಲಾಡ್‌ ವಿಲಿಯಂಬೆಂಟಿಂಕನ ಹೆಸರು ಜಿರಸ್ಥಾಯಿಯಾಗಿರುವುದಕ್ಕೆ ಅವನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳಾಗಿವೆ.

ಸತಿಪದ್ಧತಿ ನಿರ್ಮಾಲನೆ

ಹಿಂದೂ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಮೂಡನಂಬಿಕೆ ಹಾಗೂ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯಾಂಗಗಳು ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿದ್ದವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಸತಿಪದ್ಧತಿ ಒಂದು ಕ್ಷಾರ ಪದ್ಧತಿಯಾಗಿತ್ತು. ಈ ಪದ್ಧತಿಯು ಪತಿ ತೀರ್ಕಾಂಕರಿಗೆ ಅವನ ಸಂಸ್ಕಾರದ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಪ್ನೇರಣೆಯಿಂದ ತನ್ನ ಉದುಪು ಹಾಗೂ ತೊಟ್ಟ ಆಭರಣಗಳನ್ನು ತೆಗೆದಿಟ್ಟು ಅವನ ಸತಿಯೂ ಅಗ್ನಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಪ್ರಾಣ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡುವುದು ಸತಿಪದ್ಧತಿ. ದಿನ ಕಳೆದಂತೆ ವಿಧವೆ, ಸಂಬಂಧಿಕರ ಒತ್ತಾಯದಿಂದ (ಬಲವಂತ) ಸತಿ ಪದ್ಧತಿಗೆ ಒಳಗಾಗಬೇಕಾಯಿತು. ಆ ವೇಳೆಗೆ ಈ ಸಂಪ್ರದಾಯವು ರಚನಾತ್ಮಕಲ್ಲಿ

ಕಾಣೆಸಿಕೊಂಡಿತು. ಈ ಅವಾನ್‌ಎಂಬು ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಬೆಂಟಿಕ್‌ನು ಕಟುವಾಗಿ ವಿಂಡಿಸಿದನು. ಬೆಂಟಿಕ್‌ನು ಸರ್ವಾಜ ಸುಧಾರಕರಾದ ರಾಜಾರಾಂ ಮೋಹನ್‌ರಾಯ್ ರವರ ಸಹಾಯದಿಂದ 1829 ರಲ್ಲಿ ಸತಿ ಸಹಗಮನ ಪದ್ಧತಿ ನಿರ್ಮಾರ್ಥನಾ ಶಾಸನವನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದನು. ಸತಿ ಪದ್ಧತಿಗಾಗಿ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಪ್ರಚೋದನೆ ಅಥವಾ ಬಲಾಶ್ವರದಿಂದ ಪ್ರೀರೇಟಿಸಿದ'ವರು, ಸತಿ ಪದ್ಧತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಡುವವರೆಲ್ಲರನ್ನು ಕರಿಣ ಶಿಕ್ಷಣ ಗುರಿಪಡಿಸಲಾಯಿತು.

ಹೆಣ್ಣು ಶಿಶುಹತ್ಯೆ ನಿರ್ಮಾರ್ಥನೆ

ಹೆಣ್ಣು ಶಿಶು ಹತ್ಯೆಯು ಕಾಢೇವಾದ ಮತ್ತು ರಾಜಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿನ ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಾಂಗದವರಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು ವುತ್ತೊಂದು ಕೆಟ್ಟು ಸಂಪ್ರದಾಯವಾಗಿದೆ. ಹೆಣ್ಣು ಶಿಶು ಮಟ್ಟಿದಾಗಲೇ ಅದನ್ನು ಹತ್ಯೆ ವಾಡುವುದು ಇವರ ಸಂಪ್ರದಾಯವಾಗಿತ್ತು. ಏಕೆಂದರೆ ಹೆಣ್ಣು ಶಿಶು ಮಟ್ಟಿದರೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆರ್ಥಿಕ ಹೊರೆಯಾಗುವುದೆಂದು ಹೆಣ್ಣು ಶಿಶು ಮಟ್ಟಿದಾಗಲೇ ಅದನ್ನು ಹತ್ಯೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಇದರಿಂದಾಗಿ ಲಾರ್ಡ್ ವಿಲಿಯಂ ಬೆಂಟಿಕ್‌ ಈ ಕೆಟ್ಟು ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಾರ್ಥನೆಗೊಳಿಸಿ ಹೀಗೆ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದರೆ ಅದನ್ನು ಅಪರಾಧ ಎಂದು ಘೋಷಿಸಿದನು.

ನರಬಲಿ ನಿರ್ಮಾರ್ಥನೆ

ಒರಿಸ್ಸಾದ ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಾಂಗದವರಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡ ಒಂದು ಕ್ಲೋರ ಸಂಪ್ರದಾಯ ನರಬಲಿಕೊಡುವುದಾಗಿದೆ. ಇವರು ತಮ್ಮ ದೇವರು ಮತ್ತು ದೇವತೆಯನ್ನು ತೃಪ್ತಿ ಪಡಿಸಲು ನರಬಲಿ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಲಾರ್ಡ್ ವಿಲಿಯಂಬೆಂಟಿಕ್‌ನು ಅಂದಿನ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟಿತ್ವದಲ್ಲಿದ್ದ ಅನಾಗರೀಕ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ಆಚರಿಸದಂತೆ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಂಡನು. ಇಂತಹ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವವರನ್ನು ಅಪರಾಧಿಗಳಿಂದ ಘೋಷಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ತಕ್ಕರ ನಿರ್ಗತ

ತಕ್ಕರು ಮಧ್ಯ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸುಲಿಗೆಕಾರರ ಗುಂಪು. ಇವರ ಕಸಬು ಲೂಟಿ ಮಾಡುವುದಾಗಿತ್ತು. ಮುಗ್ಗು ಜನರು ಮತ್ತು ಪ್ರಯಾಣಿಕರನ್ನು ಕೊಂಡು ಅವರ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ದೋಚುತ್ತಿದ್ದರು. ಲಾರ್ಡ್ ವಿಲಿಯಂ ಬೆಂಟಿಕ್‌ನು ಇವರ ದುಷ್ಪ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ತಡೆಯಲು ಮೇಜರ್ ಸ್ಟೀಮನ್ ನೇತ್ಯತ್ವದಲ್ಲಿ ಹೋಸ ಇಲಾಖೆಯಾಂದನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ತಕ್ಕರ ತಂಡಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಾಶಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು.

ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳು

ಕ್ರಿ.ಶ. 1813 ರಲ್ಲಿ ಚಾಟರ್‌ ಕಾಯಿದೆಯಂತೆ ಮೀಸಲಿಟ್ಟು ಹಣ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆ ಮೂಲಕ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಇದರ್ ಪರಿಣಾಮ ವಾ ವಾಗಿ ಲಾರ್ಡ್ ವಿಲಿಯಂಬೆಂಟಿಕ್‌ನು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಭಾರತೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಾಡ್ಯಾಮ ಭಾಷೆ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಎಂಬುದಾಗಿ ಫೋಷಿಸಿದನು. ಕಲ್ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಮೆಡಿಕಲ್ ಕಾಲೇಜು ಮತ್ತು ಬೊಂಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಸ್ವಾಧೀನ ಕಾಲೇಜನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು.

1833 ರ ಚಾಟರ್ ಕಾಯಿದೆ

ಲಾರ್ಡ್ ವಿಲಿಯಂ ಬೆಂಟಿಕ್‌ನು 1833 ರಲ್ಲಿ ಚಾಟರ್ ಕಾಯಿದೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿದನು.

ಈ ಕಾಯಿದೆ ಪ್ರಕಾರ ಕಂಪನಿಯ ಏಕಸ್ವಾಮ್ಯತ್ವವನ್ನು ರದ್ದು ಪಡಿಸಲಾಯಿತು. ಬಂಗಾಳದ ಗವರ್ನರ್ ಜನರಲ್ ನು ಭಾರತದ ಗವರ್ನರ್ ಜನರಲ್ ಆದನು. ಗವರ್ನರ್ ಜನರಲ್ ನ ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿಗೆ ಕಾನೂನು ಸದಸ್ಯನ ಸೇವಣಿಯಾಯಿತು. ಮದ್ರಾಸ್, ಬೊಂಬಾಯಿ, ಕಲ್ಕತ್ತಗಳಿಗೆ ಕ್ರೇಸ್ಟರ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಬಿಷಪ್ ರುಗಳನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಲಾಯಿತು.

ಪುಕ್ಕಿತ್ವ

ಲಾರ್ಡ್ ವಿಲಿಯಂಬೆಂಟಿಕ್ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆಡಳಿತ, ಹಣಕಾಸು ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದನು. ಇವನು ಭಾರತೀಯರ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆಸಕ್ತಿ

ವಹಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಇವನನ್ನು ಲಾಡ್‌ರಿಪ್ಪನ್ನನ ಜೊತೆ ಹೋಲಿಸಲಾಗಿದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಶಿಕ್ಷಣ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಭಾರತೀಯರ ಕಲ್ಯಾಣಾಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಹಲವಾರು ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡನು.

ಅಭ್ಯಾಸ

I) ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಆರಿಸಿರಿ.

1. ಲಾಡ್ ಅಮ್ರ್‌ಹಸ್ಟ್ ನ ನಂತರ _____ ನು ಭಾರತದ ಗವನರ್‌ಜನರಲ್ ಆಗಿ ಅಧಿಕಾರ ವಹಿಸಿಕೊಂಡನು.

ಅ) ಲಾಡ್‌ವಿಲಿಯಂಬೆಂಟಿಂಕ್   ಆ) ಲಾಡ್‌ಹೇಸ್ಟಿಂಗ್   ಇ) ಲಾಡ್‌ಕೆಚ್‌ನ್
2. ಲಾಡ್‌ವಿಲಿಯಂಬೆಂಟಿಂಕ್ _____ ಮೂಲಕ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದನು.

ಅ) ನೋಟ   ಆ) ಯುದ್ಧಗಳ   ಇ) ಸುಧಾರಣೆಗಳ
3. ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ _____ ಭಾಷೆ ರದ್ದು ಪಡಿಸಲಾಯಿತು.

ಅ) ಇಂಗ್ಲೀಷ್   ಆ) ಪಷ್ಟಿಯನ್   ಇ) ಸಂಸ್ಕೃತ
4. ನರಬಲಿ ಆಚರಣೆಯನ್ನು _____ ದವರು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಅ. ಒರಿಸ್ಸಾದ ಬುಡಕಟ್ಟಿ ಜನಾಂಗ   ಆ) ರಜಮಾತರು   ಇ) ಮಧ್ಯ ಭಾರತದ ಜನರು

II) ಬಿಷ್ಟ ಸಳಗಳನ್ನು ತುಂಬಿರಿ.

1. ಮೊದಲನೇ ಬಮೀರ್ ಯರ ಯುದ್ಧ ಕ್ರಿ.ಶ. 1826 ರಲ್ಲಿ _____ ಒಪ್ಪಂದದಂತೆ ಕೊನೆಗೊಂಡಿತು.
2. _____ ನನ್ನ ಭಾರತದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಗವನರ್‌ಜನರಲ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ.
3. _____ ನು ಭಾರತದ ಗವನರ್‌ಜನರಲ್ ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿಯ ಮೊದಲನೇ ಕಾನೂನು ಸದಸ್ಯ.
4. ಭಾರತದ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿದ್ದ ಅತ್ಯಂತ ಕ್ಷಾರ ಪದ್ಧತಿ _____ ಆಗಿದೆ.

III) ಹೊಂದಿಸಿರಿ.

1. ಸತಿ ನಿಮೂರಳನೆ   ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಶಿಕ್ಷಣ
2. ಮೇಜರ್ ಸ್ಟೀಮನ್   1829
3. ರಾಜಾರಾಂ ಮೋಹನ್‌ರಾಯ್   ತಕ್ಷಾರ ನಿಗ್ರಹ
4. ಮೆಕಾಲೆ   ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುಧಾರಣೆ

IV) ಒಂದು ಪದದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

1. ಲಾಡ್‌ವಿಲಿಯಂಬೆಂಟಿಕನು ಯಾವಾಗ ಭಾರತದ ಗವನರ್‌ಜನರಲ್ ಆದನು ?
2. ಎಲ್ಲಿನೊನ್ನೋ ಕಾಲೇಜನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು ?
3. ಸೇನಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಹೊಡಲಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಭತ್ಯವನ್ನು ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸಿದವನು ಯಾರು ?

V) ಸಂಪ್ರದಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

1. ಮೊದಲನೇ ಬಮಾರ್ ಯುದ್ಧದ ಲಘು ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಿರಿ.
2. ಲಾಡ್‌ವಿಲಿಯಂ ಬೆಂಟಿಕ್‌ನ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ.
3. ಲಾಡ್‌ವಿಲಿಯಂ ಬೆಂಟಿಕ್‌ನ ಆಡಳಿತ ಸುಧಾರಣೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಿಮಗೇನು ತಿಳಿದಿದೆ?

VI) ವಿವರವಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

1. ಲಾಡ್‌ವಿಲಿಯಂ ಬೆಂಟಿಕ್‌ನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಿಸಿ.

VII) ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು.

ಭಾರತದ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿದ್ದ ಹಲವಾರು ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಿಡುಗುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ನಿರೂಪಿಸಿರಿ.

ರಚನಾತ್ಮಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ

1. ಸಂವಾದ (ಗುಂಪು ಚಟೆ):

“ಸರ್ಕಾರದ ಒಳಿತು ಆಳಲ್ಪಡುವ ಪ್ರಜಾಗಳ ಒಳಿತನ್ನು ಮೂಲಾಧಾರವಾಗಿಸಿಕೊಂಡದ್ದು” ಎಂಬ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿದವರು ವಿಲಿಯಂ ಬೆಂಟಿಕ್ – ಸಂವಾದ ಮಾಡಿರಿ.

2. ಪ್ರಬಂಧ ಬರೆಯುವಿಕೆ :

ಲಾಡ್‌ವಿಲಿಯಂ ಬೆಂಟಿಕ್‌ನ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಬಂಧವೊಂದನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

3. ಚರ್ಚಾ ಸ್ವಫ್ಟ್ :

ಭಾರತದ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕವಾಗುತ್ತಿರುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಿಂಸೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚಾ ಸ್ವಫ್ಟ್ ಯೊಂದನ್ನು ನಡೆಸುವುದು.

4. ಗುಂಪು ಚಟೆ :

“ಲಾಡ್‌ವೆ ಮೊಕಾಲೆ” ಯ ಶಿಕ್ಷಣದ ನೀತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಅವುಗಳಿಗೆ ಗುಂಪು ಚಟೆ ನಡೆಸುವುದು.

2. ಲಾಡ್‌ಡಾಲ್‌ಹೌಸಿ (ಕ್ರಿ.ಶ. 1848 – ಕ್ರಿ.ಶ. 1855)

ಲಾಡ್‌ಡಾಲ್‌ಹೌಸಿ ಕ್ರಿ.ಶ. 1848 ರಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಗವನರ್‌ಜನರಲ್ ಆಗಿ ಅಧಿಕಾರ ವಹಿಸಿಕೊಂಡನು. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸಾಮಾಜ್ಯ ವಿಸ್ತರಣೆಗಾಗಿ ಹಲವಾರು ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡನು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಮೂರು ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದನು. ಅವುಗಳೆಂದರೆ :

ಅ. ದತ್ತ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹಕ್ಕಿಲ್ಲ ನೀತಿಯಂತೆ ವಿಲೀನಗೊಂಡ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳು.

ಆ. ಯುದ್ಧದ ಮೂಲಕ ವಿಲೀನಗೊಂಡ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳು.

ಇ. ದುರಾಡಳಿತದ ನೆಪದ ಮೇಲೆ ವಿಲೀನಗೊಂಡ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳು.

ದತ್ತ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹಕ್ಕಿಲ್ಲವೆಂಬ ನೀತಿಯ ಮೂಲಕ ವಿಲೀನಗೊಂಡ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳು

ಲಾಡ್‌ಡಾಲ್‌ಹೌಸಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸಾಮಾಜ್ಯ ವಿಸ್ತರಣೆಗಾಗಿ ಹೊಸ ನೀತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದನು. ಇದನ್ನು ದತ್ತ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹಕ್ಕಿಲ್ಲ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಈ ನೀತಿಯಂತೆ ಭಾರತದ ರಾಜರು ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ್ದರೆ, ಅವರ ದತ್ತ ಮಕ್ಕಳು ರಾಜರಾಗುವಂತಿರಲ್ಲ. ಅಂತಹ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿಷ್ ಸಾವುತ್ತಾಗ್ಯಾದ್ ನಾಡು ನೀತಿಯಂತೆ ವಿಲೀನಗೊಳಿಸಲಾಗುವುದು. ದತ್ತ ಮಕ್ಕಳು ಆಸ್ತಿಯ ಹಕ್ಕನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹೊಂದಿರುವರು.

ಈ ನೀತಿಯು ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಲಾಡ್‌ಡಾಲ್‌ಹೌಸಿ ಸರ್ತಾರ, ಜ್ಯೋತ್ಸ್ವರ, ಸಂಬಲಪುರ, ಉದಯಪುರ, ರುಧಾನ್ನಿ ಮತ್ತು ನಾಗಪುರಗಳನ್ನು ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು. ಈ ನೀತಿಯು ಭಾರತೀಯರ ನಡುವೆ ತೀವ್ರ ವಿರೋಧವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿತು. ಕ್ರಿ.ಶ. 1857 ರಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಮಹಾ ಕ್ರಾಂತಿಗೆ ಇದು ಪ್ರಮುಖವಾದ ಕಾರಣವಾಯಿತು.

**ಯುದ್ಧಗಳ ಮೂಲಕ ವಿಲೀನಗೊಂಡ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳು
ವರದನೇ ಆಂಗ್ಲೋ-ಸಿಖ್ ಯುದ್ಧ
ಕ್ರಿ.ಶ. 1848 – 1849**

ವರದನೇ ಆಂಗ್ಲೋ-ಸಿಖ್ ಯುದ್ಧವು ಲಾಡ್‌ಡಾಲ್‌ಹೌಸಿಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು. ಮೊದಲನೇ ಸಿಖ್ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸಿಖ್‌ರು ಸೋಲು ಅನುಭುವಿಸಿದರು. ಅವರ ಅಧಿಪತ್ಯವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಾಶಗೊಳಿಸಿಲ್ಲ.

ಸಿಖ್‌ರು ಮುಲೊರಾಜ್‌ರವರ ಮುಖಿಂಡತ್ತದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷರ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಕ್ರಾಂತಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದರು. ಹೀಗಾಗಿ ಲಾಡ್‌ಡಾಲ್‌ಹೌಸಿ ಸಿಖ್‌ರು ಗಳಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಕ್ರಿ.ಶ. 1848 ರಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಫೋಷಿಸಿದನು. ಸಿಖ್‌ರಿಗೆ ಸೋಲುಂಟಾಯಿತು. ನಂತರ ಲಾಡ್‌ಡಾಲ್‌ಹೌಸಿ ಪಂಜಾಬನ್ನು ಕ್ರಿ.ಶ. 1849 ರಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರದೊಡನೆ ವಿಲೀನಗೊಳಿಸಿದನು.

ವರದನೇ ಬಮಾರ್ ಯುದ್ಧ ಕ್ರಿ.ಶ. 1852

ಮೊದಲನೇ ಬಮಾರ್ ಯುದ್ಧದ ನಂತರ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಬಮಾರ್‌ದೊಡನೆ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡಲು ಬಮಾರ್‌ದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಲು ಅನುಮತಿ ಪಡೆದರು. ಆದರೆ, ಬ್ರಿಟಿಷ್ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಅಗೋರವಕ್ಕೊಳ್ಳಬಾಯಿತು. ಇವರು ಲಾಡ್‌ಡಾಲ್‌ಹೌಸಿಯ ಸಹಾಯ ಬಯಸಿದರು. ಹೀಗಾಗಿ ಲಾಡ್‌ಡಾಲ್‌ಹೌಸಿ ಬಮಾರ್‌ದೊಡನೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಲು ಸೇನೆಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಇದು ಕ್ರಿ.ಶ. 1852 ರಲ್ಲಿ ವರದನೇ ಬಮಾರ್ ಯುದ್ಧವಾಗಿ ಪರಿಣಾಮಿಸಿತು. ಬಮಾರ್‌ಯಿರು ಬ್ರಿಟಿಷರಿಂದ ಸೋಲಳಟಿರು. ಈ ಯುದ್ಧದ ಮೂಲಕ ಪೂರ್ವ ಬಮಾರ್‌ವನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸಾಮಾಜ್ಯದೊಡನೆ ವಿಲೀನಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು.

ದುರಾಡಳಿತದ ನೆಪದ ಮೇಲೆ ಆಕ್ರಮಿಸಿದ ರಾಜ್ಯಗಳ ವಿಲೀನ

ಲಾಡ್‌ಡಾಲ್‌ಹೌಸಿ ಕ್ರಿ.ಶ. 1856 ರಲ್ಲಿ ಅಸಮಧನ ಆಡಳಿತ ಕಾರಣದಿಂದ ಅಯೋಧ್ಯೆಯ

ಅರಸನಾಗಿದ್ದ ವಾರ್ಜಿದ್ದ ಅಲಿಷಾನನ್ನು ಅದಿಕಾರಿದಿಂದ ಕೆಳಗಿಳಿಸಲಾಯಿತು. ಅಯೋಧ್ಯೇಯನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದೊಡನೆ ವಿಲೀನಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು. ತಂಜಾವೂರು ಸಹ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದೊಡನೆ ವಿಲೀನಗೊಂಡಿತು.

ಲಾರ್ಡ್ ಡಾಲ್ಹೌಸಿಯ ಸುಧಾರಣೆಗಳು

ಲಾರ್ಡ್ ಡಾಲ್ಹೌಸಿ ದಿಗ್ನಿಜಯ ಹಾಗೂ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ವಿಸ್ತರಣೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಆಡಳಿತಜ್ಞನೂ ಮತ್ತು ಸುಧಾರಕನೂ ಸಹ ಆಗಿದ್ದನು. ಹಲವಾರು ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದನು.

ಆಡಳಿತ ಸುಧಾರಣೆಗಳು

ಭಾರತದ ಗವರ್ನರ್ ಜನರಲ್ ಬಂಗಾಳದ ಗ್ರಾಮ ನ್ಯಾಂಕ್ ರ್ಯಾಜ್ ನ್ಯಾಂಕ್ ರ್ಯಾಜ್ ಆಗಿಂದು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾ ಬಂದನು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಸಮಭ್ರ ಆಡಳಿತವನ್ನು ನಡೆಸಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಂಗಾಳದ ಆಡಳಿತವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಲೆಫ್ಟಿನೆಂಟ್ ಗವರ್ನರ್‌ನೊಬ್ಬರನ್ನು ನೇಮಿಸಿದನು.

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪ್ರಾಂತ್ಯವು ಹಲವು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಾಗಿ ವಿಭಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿ ಡೆಮ್ಯಾಟಿ ಕರ್ಮಿಷನರುಗಳನ್ನು ನೇಮಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ಆಡಳಿತ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು. ಸಿಮಾಲ್ ಬೇಸಿಗೆ ಕಾಲದ ರಾಜಧಾನಿಯಾಗಿಯೂ, ಕಲ್ಕತ್ತ ಚೆಳಿಗಾಲದ ರಾಜಧಾನಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದವು.

ಲಾರ್ಡ್ ಡಾಲ್ಹೌಸಿ ವುದ್ರಾಸ್, ಬೊಂಬಾಯಿ, ಕಲ್ಕತ್ತ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ರೀತಿಯಾದ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದನು.

ರೈಲು ಮಾರ್ಗದ ಪರಿಚಯ

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ವೊಟ್ಟೊದಲಿಗೆ ರೈಲು ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿ ಲಾರ್ಡ್ ಡಾಲ್ಹೌಸಿಗೆ ಸಲ್ಲಿತದೆ. ಬೊಂಬಾಯಿ ಮತ್ತು ಘಾನಾದ ನಡುವೆ 1853 ರಲ್ಲಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ರೈಲು ಮಾರ್ಗ ಹಾಕಿಸಿದನು. ಕ್ರಿ.ಶ. 1854 ರಲ್ಲಿ ಹೌರಾ ಮತ್ತು ರಾಣಿಗಂಜ್ ನಡುವೆ ರೈಲು ಮಾರ್ಗ ಹಾಕಲಾಯಿತು. ರೈಲು ವು ಗ್ರಾಮ ಪ್ರಾರಂಭ ವಾದುದು ದೀರ್ಘ ವಾರ್ತಾ.

ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಂಡಿತು. ಬ್ರಿಟಿಷರ ಸೇನೆಗಳು, ವಸ್ತುಗಳು ಮತ್ತು ಕಚ್ಚಾವಸ್ತುಗಳು ಒಂದು ಸ್ಥಳದಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ಸಾಗಿಸಲು ಅನುಕೂಲವಾಯಿತು.

ಲಾರ್ಡ್ ಡಾಲ್ಹೌಸಿ "ರೈಲು ಮಾರ್ಗದ ತಂದೆ"
ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವರು.

ಅಂಚೆ ಮತ್ತು ತಂಡಿ

ದೇಶದಾದ್ಯಂತ ಅಂಚೆ ಮತ್ತು ತಂಡಿ ಕಣೇರಿಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು. ಎಲ್ಲಾ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿರುವ ಅಂಚೆ ಕಣೇರಿ ಕಾರ್ಯಗಳ ಮೇಲ್ಮೈಕಾರಣೆಗಾಗಿ ಡ್ರೆಕ್ಕರ್ ಜನರಲ್‌ನ್ನು ನೇಮಿಸಲಾಯಿತು. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲಿಗೆ ಏಕ ರೂಪವಾದ ಅಂಚೆ ಚೀಟಿಯನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿದನು. ದೇಶದಾದ್ಯಂತ ತಂಡಿ ಮೂಲಕ ಸಂಪರ್ಕ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಯಿತು. ಹೀಗೆ ಸಾರಿಗೆ ಮತ್ತು ಸುದ್ದಿ ಸಂಪರ್ಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಲಾರ್ಡ್ ಡಾಲ್ಹೌಸಿ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡವು.

ವಾಣಿಜ್ಯ ಸುಧಾರಣೆಗಳು

ಲಾರ್ಡ್ ಡಾಲ್ಹೌಸಿಯು ಮುಕ್ತ ವ್ಯಾಪಾರ ನೀತಿಯನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿದನು. ಮದ್ರಾಸ್, ಬೊಂಬಾಯಿ, ಕಲ್ಕತ್ತ ಬಂದರುಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಲಾಯಿತು. ದೇಶದಾದ್ಯಂತ ಹಲವು ಆಧುನಿಕ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನೂ ಗೊಂಡಿ ಬಂದರುಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಿದನು. ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ಮತ್ತು ಭಾರತದ ನಡುವಿನ ವಾಣಿಜ್ಯ ಸಂಬಂಧಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮೌಲ್ಯಾವಿ ನೀಡಲಾಯಿತು.

ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳು

ಲಾರ್ಡ್ ಡಾಲ್ಹೌಸಿಯು ಸತಿ ಸಹಗಮನ ಪದ್ಧತಿ ನಿರ್ಮಾಣ ಲನೆಗೆ ಕ್ರಮಕ್ಕೆಗೊಂಡನು. ತಕ್ಕರನ್ನು ಅಡಗಿಸಿದನು. ಕ್ರಿ.ಶ. 1856 ರಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂ ವಿಧವಾ ಪುನರ್ ವಿವಾಹ ಕಾಯಿದೆಂದು ನೇಮಿಸಿದನು. ಇವನು ವಿಧವೆಯರ ಪುನರ್ ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ಮೌಲ್ಯಾವಿ ನೀಡಿದನು. ಯಾರಾದರು ಮತಾಂತರ ಗೊಂಡರೆ ಪಿತ್ರಾಜಿತ ಅಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಲು ಇದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಪ್ರತಿಜ್ಞಿಸಿದನು.

ಯೋಕೋಪಯೋಗಿ ಇಲಾಬೆ

ಲಾಡ್‌ಡಾಲೊಹೌಸಿಯು ಯೋಕೋಪಯೋಗಿ ಇಲಾಬೆಯನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಇಲಾಬೆಯಾಗಿ ಬೇರೆ ವರ್ಚನೆಗಳನ್ನಾಗಿ ತಯಾರಿಸಿದ್ದರು. ಹಲವಾರು ಕಾಲುವೆಗಳು, ರಸ್ತೆಗಳು, ಸೇತುವೆಗಳು ಮತ್ತು ಹಲವಾರು ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಜನರ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಲಾಯಿತು. ಪ್ರಷಾವರ್ ಮತ್ತು ಕಲ್ಯಾಣ ನಾಯಕರು ಟ್ರಾಂಕ್ ರಸ್ತೆಯನ್ನು ಪುನರ್ ರಚಿಸಲಾಯಿತು. ಗಂಗಾ ಕಾಲುವೆಯು ಇವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲ್ಪಟಿತು.

ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳು

ಲಾಡ್‌ಡಾಲೊಹೌಸಿ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕ್ರಿ. 1854 ರಲ್ಲಿ ಸರ್ ಚಾಲ್ಸ್ ಪ್ರಾದ್‌ನ ನೇತ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಆಯೋಗವನ್ನು ರಚಿಸಲಾಯಿತು. ಇದು ಭಾರತದ ಶೈಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಹಲವು ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ತಂಡಿತು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಶೈಕ್ಷಣ ಇಲಾಬೆಯನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಲಾಯಿತು. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶೈಕ್ಷಣದಿಂದ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಶೈಕ್ಷಣದವರೆಗೆ ಹಲವಾರು ಶೈಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು. ಶೈಕ್ಷಕರ ತರಬೇತಿ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ದೇಶದಾದ್ಯಂತ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಶೈಕ್ಷಕರಿಗೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡಲಾಯಿತು. ಲಂಡನ್ ವಿಶ್ವ ವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಮದರಾಸು, ಬೊಂಬಾಯಿ, ಕಲ್ಕತ್ತಗಳಲ್ಲಿ ಉನ್ನತ ಮದರಾಸು, ಬೊಂಬಾಯಿ, ಕಲ್ಕತ್ತಗಳಲ್ಲಿ ಉನ್ನತ

ಶೈಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ವಿಶ್ವ ವಿದ್ಯಾನಿಲಂರುಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು. ರೂರ್‌ಕಿ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಕಾಲೇಜು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಬ್ಧಿತು. ಅಂಗೀಕಾರ ಪಡೆದ ಶಾಲೆ ಮತ್ತು ಕಾಲೇಜುಗಳಿಗೆ ಅನುದಾನ ಕೊಡುವ ಪದ್ಧತಿಂರುನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು.

ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳು

ಭಾರತದ ಸೇನೆಗೆ ಫೂರ್ವಿರನ್ನು ಮೋತ್ಸ್‌ಹಿಸಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡನು. ಸೇನೆಯ ಮುಖ್ಯ ಕೇಂದ್ರದವನ್ನು ಕಲ್ಯಾಣದಿಂದ ಸಿಮಾಲ್‌ಕ್ಷೇ ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸಿದನು. ಪಿರಂಗಿ ದಳದ ಮುಖ್ಯ ಕೇಂದ್ರ ಸಾಫನ್‌ವನ್ನು ಕಲ್ಕತ್ತಾದಿಂದ ಏಂಱ್‌ತ್ರೋಗೆ ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸಿದನು.

ವ್ಯಾಕ್ತಿಗಳು

ಭಾರತದ ಗವರ್ನರ್‌ಇನ್‌ರಲ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಲಾಡ್‌ಡಾಲೊಹೌಸಿಯು ಅತೀ ಕೆರಿಯ ವಯಸ್ಸಿನವನಾಗಿದ್ದನು. ಇವನು ಪರಿಚಯಿಸಿದ ರ್ಯಾಲ್‌ಮಾರ್ಕೆಟ್, ಅಂಚೆ ಮತ್ತು ತಂತ್ರ ಸುಧಾರಣೆಗಳು ಭಾರತೀಯರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸದಾಕಾಲ ಅಜ್ಞಿಯದೇ ಉಳಿದ್ದ ಕಾರಣದಿಂದ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಆಧುನಿಕ ಭಾರತದ ನಿರ್ಮಾತ್ಯ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ.

ಅಭ್ಯಾಸ

I) ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಆರಿಸಿ.

- ದತ್ತ ಮತ್ತೊಳಿಗೆ ಹಕ್ಕಿಲ್ಲ ಎಂಬ ನೀತಿಯ _____ ಯಿಂದ ಪರಿಚಯಿಸಲಬ್ಧಿತು.
ಅ) ಲಾಡ್‌ಡಾಲೊಹೌಸಿ   ಆ) ಲಾಡ್‌ಡಾಲೊಹೌಸ್‌ಹೆಸ್ಟ್‌ನ್
ಇ) ಲಾಡ್‌ಡಾಲೊಹೌಸ್‌ಪ್ರಿಂಗ್
- _____ ದುರಾಡಳಿತದ ನೆಪದ ಮೇಲೆ ಲಾಡ್‌ಡಾಲೊಹೌಸಿ ಸಾಮಾಜ್ಯದೊಡನೆ ವಿಲೀನಗೊಂಡಿತು.
ಅ) ಸತಾರ   ಆ) ರೂಬಾನ್
ಇ) ಅಯೋದ್ಯೇ
- ಹಿಂದೂ ವಿಧವಾ ಮನರ್ ವಿವಾಹ ಕಾಯಿದೆ _____ ರಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲ್ಪಟಿತು.
ಅ) 1853   ಆ) 1855   ಇ) 1856
- ಪ್ರಥಮ ರ್ಯಾಲ್ ಮಾರ್ಕೆಟನ್ನು ಬೊಂಬಾಯಿಯಿಂದ _____ ವರೆಗೆ ಹಾಕಲಾಯಿತು.
ಅ) ಮದರಾಸು   ಆ) ಫಾಂಟಾ   ಇ) ಮೂನ

II) ಬಿಟ್ಟ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ತಂಬಿರಿ.

1. ಲಾಡ್‌ಡಾಲ್‌ಹೌಸಿಯು ಭಾರತದ ಗವರ್ನರ್‌ಜನರಲ್ ಆಗಿ ಅಧಿಕಾರ ವಹಿಸಿಕೊಂಡ ವರ್ಷ _____.
2. ದತ್ತ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹಕ್ಕೆಲ್ಲ ನೀತಿಯಂತೆ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದೊಡನೆ ವಿಲೀನಗೊಂಡ ಮೊದಲನೇ ಸಂಸ್ಥಾನ _____.
3. ಗಂಗಾ ಕಾಲುವೆಯು _____ ರವರ ಆಳ್ವಿಕೆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

III) ಹೊಂದಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

1. ಪ್ರಥಮ ರೈಲು ಮಾರ್ಗ ಎರಡನೇ ಬಾಜಿರಾವ್ ನ ದತ್ತ ಮಗ
2. ಪುದ್ಣ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಮಿತಿ ಅಯೋಧ್ಯೆ ನವಾಭ
3. ನಾನಾ ಸಾಹೇಬ 1853
4. ವಾಚಿದ್ ಅಲಿ ಷಾ 1854

IV) ಒಂದು ಘದದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

1. ಎರಡನೇ ಅಂಗ್ಲೋ-ಸಿಶ್ ಯುದ್ಧ ಯಾವಾಗ ನಡೆಯಿತು ?
2. ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಇಲಾಖೆಯನ್ನು ಸಾಫಿಸಿದವರು ಯಾರು ?
3. ಲಾಡ್ ಡಾಲ್‌ಹೌಸಿ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಾಫಿಸಿದ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳನ್ನು ಹೇಸರಿಸಿ.

V) ಸಂಖ್ಯಾಪ್ತವಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

1. ದತ್ತ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹಕ್ಕೆಲ್ಲ ನೀತಿ ಎಂದರೇನು ?
2. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ವಿಸ್ತರಣೆಗಾಗಿ ಲಾಡ್ ಡಾಲ್‌ಹೌಸಿ ಅನುಸರಿಸಿದ ನೀತಿಗಳಾವು?
3. ದತ್ತ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹಕ್ಕೆಲ್ಲ ನೀತಿಯ ಮೂಲಕ ಲಾಡ್ ಡಾಲ್‌ಹೌಸಿ ವಿಲೀನಗೊಳಿಸಿದ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳನ್ನು ಹೇಸರಿಸಿ.
4. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ರೈಲು ಮಾರ್ಗದ ತಂದೆ ಲಾಡ್ ಡಾಲ್‌ಹೌಸಿ ಎಂದು ಕರೆಯುವರು ಸಮಾಧಿಸಿ.

VI) ವಿವರವಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

1. ಲಾಡ್ ಡಾಲ್‌ಹೌಸಿಯು ಪರಿಚಯಿಸಿದ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.

ರಚನಾತ್ಮಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ

1. ಸಂಪಾದ :
ಭಾರತವನ್ನು ಆಧುನಿಕಗೊಳಿಸಲು ಲಾಡ್ ಡಾಲ್‌ಹೌಸಿಯು ಕ್ರಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಪಾದ ನಡೆಸುವುದು.
2. ಚರ್ಚಾಸ್ಪಾರ್ಥ :
ನೀನು ನವಾಭನ ದತ್ತ ಮಗನಾಗಿದ್ದ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ, ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರ ಜಾರಿಗೆ ತಂದ ದತ್ತ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹಕ್ಕೆಲ್ಲ ಎಂಬ ನೀತಿಯ ನಿನ್ನನ್ನು ಯಾವ ವಿಧದಲ್ಲಿ ಬಾಧಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಕುರಿತು ಚರ್ಚಾಸ್ಪಾರ್ಥ ಯೋಂದನ್ನು ನಡೆಸುವುದು.
3. ಪಟ್ಟಿತಯಾರಿಸುವಿಕೆ :
ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿಯು ಜಾರಿಗೆ ತಂದ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿಯನ್ನು ತಯಾರಿಸುವುದು.
4. ಮಾಹಿತಿಪಟ್ಟಿತಯಾರಿಸುವಿಕೆ :
ಈಗ ಭಾರತದಲ್ಲಿರುವ ರೈಲ್‌ವೆಲಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಪಟ್ಟಿಯೋಂದನ್ನು ತಯಾರಿಸು.

3. ಮಹಾಕ್ರಾಂತಿ - ಕ್ರಿ.ಶ.1857

ಕ್ರಿ.ಶ. 1857 ರಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಸವಾಲು ಏರ್ಪಟಿತು. ಕ್ರಿ.ಶ. 1857 ರಲ್ಲಿ ಏರ್ಪಟಿ ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಸೈನಿಕರು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ನಂತರ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿದ್ದ ಎಲ್ಲಾ ವರ್ಗದವರು ಈ ಕ್ರಾಂತಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದರು. ಈ ಕ್ರಾಂತಿಯು ತ್ವಕ್ಷಣ ಪ್ರಾರಂಭವಾದುದಲ್ಲ. ಬ್ರಿಟಿಷರ ಆಳ್ವಿಕೆಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಭಾರತೀಯರು ಅನುಭವಿಸಿದ ಸಂಕಟಗಳ ಪ್ರತಿಫಲವಾಗಿದೆ. ಲಾರ್ಡ್ ಕಾನ್ವಿಂಗ್ ಗವನರ್‌ಜನರಲ್ ಆಗಿದ್ದಾಗ ಈ ಕ್ರಾಂತಿಯು ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಇತಿಹಾಸಕಾರರ ನಡುವೆ ಈ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯವಿದೆ. ಅಂಗ್ಲೀಯ ಇತಿಹಾಸಕಾರರು ಈ ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಸಿಪಾಯಿ ದಂಗೆ ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟರು. ಏಕೆಂದರೆ ಈ ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಸಿಪಾಯಿಗಳು ತಮ್ಮ ಸ್ವಾಧ್ಯಾವನನ್ನು ಮೂಲಭೂತವಾಗಿಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಭಾರತೀಯ ಇತಿಹಾಸಕಾರರು ಈ ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಪ್ರಥಮ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಹ ಎಂದು ಕರೆದರು.

ಕ್ರಿ.ಶ. 1857 ರ ಕ್ರಾಂತಿಗೆ ಕಾರಣಗಳು

ರಾಜಕೀಯ ಕಾರಣಗಳು

ಬ್ರಿಟಿಷರ ಆಕ್ರಮಣ ನೀತಿ ಮತ್ತು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ವಿಸ್ತರಣಾನೀತಿಯ ಭಾರತೀಯರಲ್ಲಿ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡಿತು. ವೆಲ್ಲೆಸ್ಟಿಯ ಸಹಾಯಕ ಸೈನಿಕರ ಪದ್ಧತಿ, ಲಾರ್ಡ್ ಡಾಲ್‌ಹೋಸೀಯ ದತ್ತು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹಕ್ಕಿಲ್ಲವೆಂಬ ನೀತಿಯಿಂದ ಹಲವಾರು ಭಾರತೀಯ ಅರಸರು ಬ್ರಿಟಿಷರ ವಿರೋಧಿಗಳಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟರು. ದುರಾಡಳಿತದ ನೇರದ ಮೇಲೆ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಬೀರಾರ್ ಮತ್ತು ಜೀದ್ ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡರು.

ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರಣಗಳು

ಬ್ರಿಟಿಷರ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಹುಬೇಗ ಹದಗೆಟ್ಟಿತು. ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ವಾರ್ಷಿಕ ಮೂಲಕ ವಾಗಿ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಕ್ಯಾವಶವಾಯಿತು. ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಲು ಯಂತ್ರಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿದುದರಿಂದ ದೇಶೀಯ ಗುಡಿ ಕ್ಯಾನಾರಿಕೆ ನಶಿಸಿ ಹೋಯಿತು. ಇದರಿಂದ ನೂರಾರು ಮಂದಿ ನಿರುದ್ಯೋಗಳಾದರು. ಎಲ್ಲಾ

ಉನ್ನತ ಪದವಿಗಳನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷರಿಗೆ ಕೊಡಲಾಯಿತು. ಈ ನೀತಿಯು ಬ್ರಿಟಿಷರ ಮೇಲೆ ವಿರೋಧಿ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿತು.

ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಾರಣಗಳು

ರೈಲ್ವೇ ಪರಿಚಯ, ಅಂಚೆ ಮತ್ತು ತಂತ್ರ, ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಇವರಿಗಳು ಬ್ರಿಟಿಷರು ತಮ್ಮನ್ನು ತೈಸ್ತ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಮತಾಂತರಗೊಳಿಸುವರೆಂಬ ಸಂಶಯ ಭಾರತೀಯರಲ್ಲಿ ಮೂಡಿತು. ತೈಸ್ತ ಧರ್ಮ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುವ ಸಂಘಗಳು ಹಿಂದೂ ಮತ್ತು ಮುಸ್ಲಿಮರನ್ನು ಶೀಷ್ಯವಾಗಿ ಮತಾಂತರಗೊಳಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದವು. ಬ್ರಿಟಿಷರು ಸತಿ ಸಹಗಮನ ಪದ್ಧತಿ, ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹ ಪದ್ಧತಿಯ ನಿರ್ವೇಧ, ವಿಧವಾ ಮರುವಿವಾಹಕ್ಕೆ ಮೌತ್ತಾಹ ಮೊದಲಾದುವುಗಳನ್ನು ಹಿಂದೂಗಳು ತಮ್ಮ ಧಾರ್ಮಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷರು ತಲೆ ಹಾಕುವರೆಂದು ಭಾವಿಸಿದರು.

ಹಿಂದೂಗಳು ತೈಸ್ತ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮತ್ತು ಕ್ಷಮೆ ಮತಾಂತರಗೊಂಡರೂ ಆಸ್ತಿಯ ಹಕ್ಕು ಇದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಕಾನೂನು ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಹಿಂದೂಗಳನ್ನು ತೈಸ್ತ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ವುತಾಂತರ ಗೊಳಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಜಾರಿಮಾಡಿದುದು ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದರು.

ಸೇವಾ ಕಾರಣಗಳು

ಭಾರತೀಯರು ಸೈನಿಕರು ಹಲವಾರು ತೊಂದರೆಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದರು. ಅವರು ಉತ್ತಮ ವೇತನ ಮತ್ತು ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಪದವಿ ಬೇಕೆಂದು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಮನವಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಲಾರ್ಡ್ ಕಾನ್ವಿಂಗ್‌ನ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಿ.ಶ. 1856 ರಲ್ಲಿ "ಸಾಮಾನ್ಯ ಸೇವಾ ಕಾರ್ಯಯನ್ನು" ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿ ಭಾರತೀಯ ಸೈನಿಕರು ಬ್ರಿಟಿಷರಿಗಾಗಿ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ದಾಟಿ ಯಾದ್ವಾದನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಸಲಾಯಿತು. ಇದಕ್ಕೆ ಸೈನಿಕರು ತೀವ್ರ ವಿರೋಧವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು. ಸೈನಿಕರು ಶಿಸ್ತನಿಂದಿರಲು ಅವರುಗಳು ಹಣೆಂಟುಲ್ಲಿ ತಿಲಕವಿಡಲು, ದಾಡಿ, ಮೀಸೆಗಳನ್ನು ಬಿಡಲು ತಡೆ

ಹಾಕಿದರು. ಜರ್ಮನಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಕೊಟ್ಟಿಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು.

ಹಿಂದೂಗಳು ಮತ್ತು ಮುಸ್ಲಿಂರು ಇದು ತಮ್ಮ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ವಿರೋಧವಾದುದೆಂದು ಭಾವಿಸಿದರು. ಸಿಖರು ದಾಡಿ ಮತ್ತು ಮೀಸೆಯನ್ನು ನಿರ್ಧಿಷ್ಟ ಅಳತೆಗೆ ಕತ್ತಲಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನಿರಾಕರಿಸಿದರು. ಇದು ಬ್ರಿಟಿಷರಿಗೆ ವಿರೋಧವಾದ ನೀತಿಯಾಗಿದ್ದು.

ತಕ್ಷಣಾದ ಕಾರಣಗಳು

ಕ್ರಿ.ಶ.1857 ರ ಕ್ರಾಂತಿಗೆ ತಕ್ಷಣಾದ ಕಾರಣ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಪರಿಚಯಿಸಿದ ನವೀನ ಮಾದರಿಯ ಎನ್‌ಫಿಲ್ಡ್ ಬಂದೂಕುಗಳಿಗೆ ಬಳಸುವ ತೋಟಾಗಳ ಹೊರಹೊದಿಕೆಗೆ ಕೊಬ್ಬಿ ಲೇಪಿಸಿದ ಕಾಗದವನ್ನು ಸುತ್ತಿದುದೇ ಆಗಿತ್ತು. ಬಂದೂಕಿಗೆ ತೋಟಾಗಳನ್ನು ಹಾಕುವಾಗ ಸೈನಿಕರು ಹಲ್ಲುಗಳಿಂದ ಕಚ್ಚಿ ಬಂದೂಕುಗಳಿಗೆ ಸೇರಿಸಬೇಕಾಗಿದ್ದಿತು. ಇವುಗಳಿಗೆ ಹಸು ಮತ್ತು ಹಂಡಿಗಳ ಕೊಬ್ಬಿನ್ನು ಲೇಪಿಸಿದೆ ಎಂಬ ವದಂತಿ ಹರಡಿತು. ಇದು ತಮ್ಮ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ವಿರೋಧವಾದುದೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಹಿಂದೂಗಳು ಪುತ್ತು ವುಸ್ಸಿ ವುರ್ಗು ತೋಟಾಗಳ ಉಪಯೋಗವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿದರು. ಮಂಗಳ ಪಾಂಡ ಎಂಬ ಬಾಹ್ಯಣ ಸಿಪಾಯಿಯು ಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಕೊಬ್ಬಿ ಲೇಪಿಸಿದ ತೋಟಾಗಳ ಉಪಯೋಗವನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿದನು. ಇವನು ಬಂಗಾಳದಲ್ಲಿರುವ ಬ್ಯಾರಕ್‌ಪುರ ಎಂಬ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿದ್ದ ಭೂಸೇನಾ ಪಡೆಯ 34ನೇ ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವನಾಗಿದ್ದನು.

ಇವನು ತೋಟಾಗಳ ಉಪಯೋಗವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿದುದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಕ್ರಿ.ಶ. 1857 ರ ಏಪ್ರಿಲ್ 18 ರಂದು ಸುಟ್ಟಿ ಕೊಲೆಗೈದನು. ತಕ್ಷಣ ಇವನನ್ನು ಬಂಧಿಸಿ ನೇಡು ಹಾಕಲಾಯಿತು.

ಪ್ರಮುಖ ಘಟನೆಗಳು

ಕ್ರಾಂತಿಯ ಪ್ರಮುಖ ಘಟನೆಗಳು ಕ್ರಿ.ಶ. 1857 ರ ಮೇ 9 ರಂದು ಮೀರತ್ ಎಂಬ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಮರುದಿನ ಮೇ 10 ರಂದು ಸಿಪಾಯಿಗಳು ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತೂಡಿದರು. ಇಲ್ಲಿದ್ದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಸುಟ್ಟಿಹಾಕಿ ಕೈದಿಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿ ಬ್ರಿಟಿಷರ ವಸತಿ

ಗೃಹಗಳಿಗೆ ಬೆಂಕಿಯಿಟ್ಟರು. ನಂತರ ಸಿಪಾಯಿಗಳು ದಹಲಿಯ ಕಚೆಗೆ ಮುನ್ನಡಿದರು.

ದಹಲಿ

ಸಿಪಾಯಿಗಳು ದಹಲಿಯನ್ನು ತಲುಪಿದ ನಂತರ ದಹಲಿಯ ಸಿಪಾಯಿಗಳು ಸಹ ಇವರೆಂದೆ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಬ್ರಿಟಿಷರನ್ನು ಕೊಲೆಗೈದು ದಹಲಿಯನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡರು. ಮೊಗಲರ ರಾಜ ಎರಡನೇ ಬಹದ್ದೂರ್ ಷಾನನ್ನು ದಹಲಿಯ ಅರಸನೆಂದು ಘೋಷಿಸಿ ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನೇರಿಸಿದರು. ಸರ್ ಜಾನ್ ನಿಕಲೋಸನ್ ಮುಂದಾಳತ್ತದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳಿಗಳ ಕಾಲ ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕಿ ಸೆಪ್ಪೆಂಬರ್ 1857 ರಲ್ಲಿ ದಹಲಿಯನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು. ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಭಾರತೀಯರನ್ನು ದಯೆಯಿಲ್ಲದೆ ಕೊಲೆಗೈದರು. ಮೊಗಲ್ ಅರಸ ಎರಡನೇ ಬಹದ್ದೂರ್ ಷಾನನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿದು ಅಪರಾಧಿ ಎಂದು ಘೋಷಿಸಿ ಜೀವಾವಧಿ ಶಿಕ್ಷಿಯನ್ನು ವಿಧಿಸಿ ರಂಗೂನಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಲಾಯಿತು. ಅವನು ಕ್ರಿ.ಶ. 1862 ರಲ್ಲಿ ವುರ್ಗಣ ಹೊಂದಿದನು. ಇವನ ಮರಣದೊಂದಿಗೆ ಮೊಗಲ್ ಸಾವಾತ್ರಾಜ್ಯವು ಕೊನೆಗೊಂಡಿತು.

ಕಾನ್ಸುರ್

ನಾನಾಸಾಹೇಬ ಪೇಶ್ವೆ ಎರಡನೇ ಬಾಜೀರಾಯನ ಸಾಕು ಮಗ. ಕಾನ್ಸುರದ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಮುಂದಾಳತ್ತವನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡು ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ನಡೆಸಿದನು. ಇವನು ಸೇನಾನಾಂತರ ತಾಂತ್ರಾಷ್ಟೋಪೇಯ ಸಹಾಯದಿಂದ ಕಾನ್ಸುರದ ಕೋಚೆಯನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ತನ್ನನ್ನು ಪೇಶ್ವೆ ಎಂದು ಘೋಷಿಸಿಕೊಂಡನು.

ಕನ್ಕಲ್ ಹಾವೋಲಾಕ್ ಮತ್ತು ಕನ್ಕಲ್ ಒನೆಯಿಲ್ ಮೊದಲಾದವರ ಮುಂದಾಳತ್ತದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಸೈನ್ಯವು ಕಾನ್ಸುರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿತು. ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಸೇನಾನಾಯಕನಾದ ಹಾವೋಲಾಕ್ ನಾನಾಸಾಹೇಬನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ 1857 ರ ಜುಲೈ 17 ರಂದು ಮನಃ ಕಾನ್ಸುರವನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು. ಆದರೆ, ನಾನಾಸಾಹೇಬ್ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ನೇಪಾಳಕ್ಕೆ ಮೋಗಿ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಮರಣ ಹೊಂದಿದನು.

ಲಕ್ಷ್ಮೀ

ಅಯೋಧ್ಯೇಯ ನವಾಬ್ ವಾಜಿದ್ ಅಲೀಯ ಹೆಂಡತಿ ಬೇಗಂ ಹಜರತ್ ಮಹಲ್ ಲಕ್ಷ್ಮೀದ ಕ್ರಾಂತಿಗೆ ಮುಂದಾಳತ್ತ ವಹಿಸಿಕೊಂಡು ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ನಡೆಸಿದಳು. ತನ್ನ ಮಗನಾದ ಫಿಚರ್ ಖಾದರ್ ಎಂಬುವವನನ್ನು ಅಯೋಧ್ಯೇಯ ನವಾಬನೆಂದು ಕೋಣಿಸಿದಳು. ಕ್ರಾಂತಿಕಾರರು ಸರ್ ಹೆನ್ರಿ ಲಾರೆನ್ಸನನ್ನು ಕೊಲೆಗೈದರು. ನಂತರ ಜನರಲ್ ಜೆಟ್‌ಟಿಂ ಮತ್ತು ಹಾವಾಲಾಕ್ ಇತರ ಸೇನೆಯ ಸಹಾಯದಿಂದ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ತಲುಪಿದರು. ಕ್ರಿ.ಶ. 1858 ರಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಮನಃ ಬ್ರಿಟಿಷರ ವಶವಾಯಿತು.

ಮಧ್ಯ ಭಾರತ

ಮಧ್ಯ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ನಾನಾ ಸಾಹೇಬನ ಸೇನಾಧಿಪತಿಯಾದ ತಾಂತ್ರಾಟೋಪ್, ರುಘ್ನಾನ್ನಿರಾಣಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿಭಾಯಿ ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ನಡೆಸಿದರು. ಬ್ರಿಟಿಷರಿಗೆ ವಿರೋಧವಾಗಿ ವಾಹಿಳೆಂರೂ ರುಧ್ದ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಪ್ರೇರೇಸಿಸಿದರು.

ರುಘ್ನಾನ್ನಿರಾಣಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿಭಾಯಿ

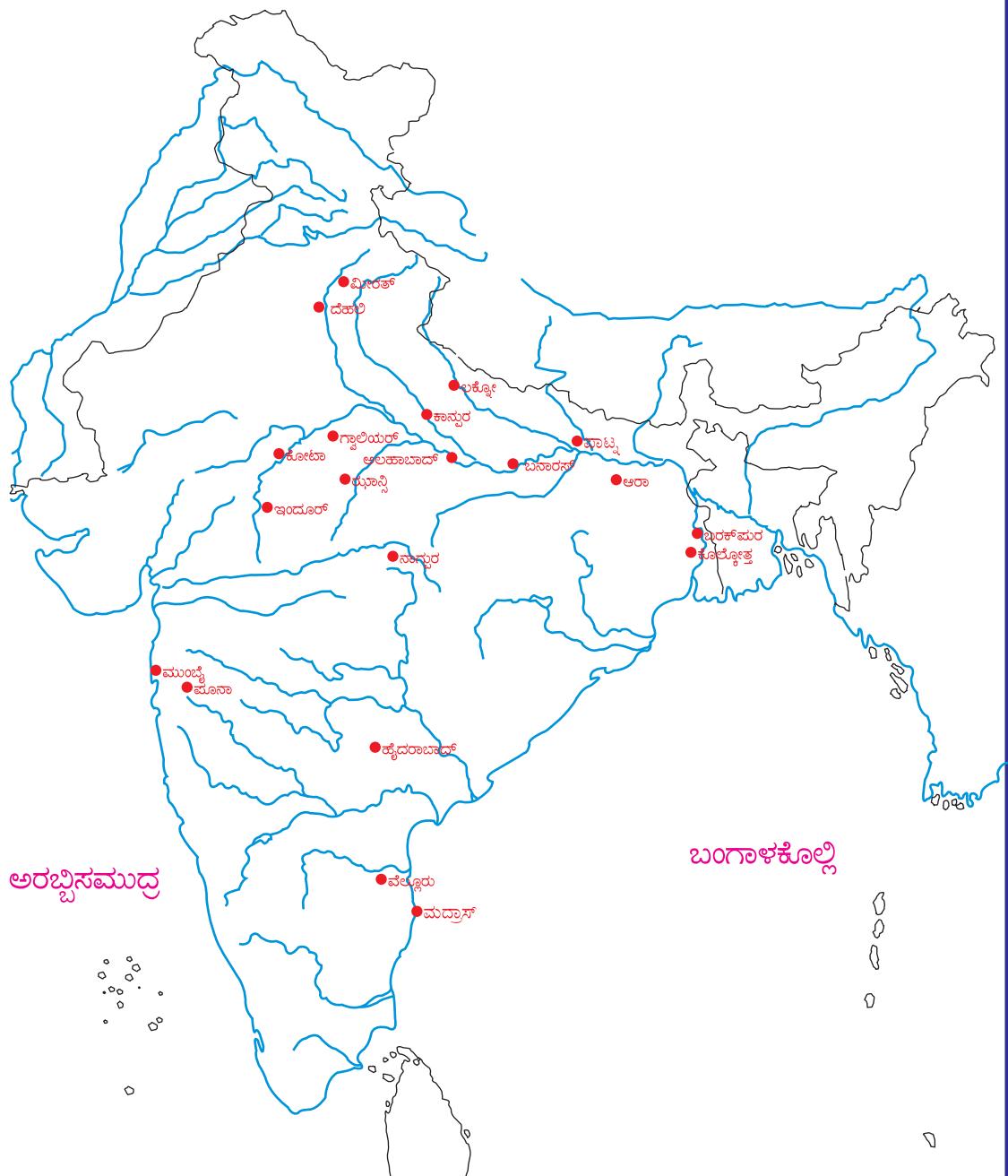
ತಾಂತ್ರಾಟೋಪ್, ರುಘ್ನಾನ್ನಿರಾಣಿ ಮೊದಲಾದ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರರು ಬ್ರಿಟಿಷರ ವಿರುದ್ಧ ತೀವ್ರ ವಿರೋಧವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು. ಸರ್ ಹುಗ್‌ರೋಸ್ ಮುಂದಾಳತ್ತದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಸೇನೆಯು ರುಘ್ನಾನ್ನಿ ಕೋಚೆಯನ್ನು ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕಿದಾಗ ಲಕ್ಷ್ಮಿಭಾಯಿ ಏರಾವೇಷದಿಂದ ಬ್ರಿಟಿಷರೊಡನೆ ಹೋರಾಡಿ ರುಧ್ದ ವರಾಡಿದರೂ ಕೋಟೆಯನ್ನು

ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗದ ಕಲ್ಲೆ ಎಂಬ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಓಡಿಹೋದಳು. ತಾಂತ್ರಾಟೋಪ್ ಇವರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದರು. ಇಬ್ಬರೂ ಒಗ್ಗೂಡಿ ಗ್ರಾಲೀಯರ್ ಕೋಚೆಯನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡರು. ಬ್ರಿಟಿಷರು ಅವರುಗಳಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ರುಧ್ದವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡರು. ರುಘ್ನಾನ್ನಿರಾಣಿಯು ಬ್ರಿಟಿಷರ ವಿರುದ್ಧ ಏರಾವೇಷದಿಂದ ಹೋರಾಡುತ್ತಿತ್ತು ರುಧ್ದರಂಗದಲ್ಲಿಯೇ ಏರವುರಣವನ್ನು ಹೊಂದಿದಳು. ತಾಂತ್ರಾಟೋಪ್ ಅಲ್ಲಿಂದ ತಲೆತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡನು. ಆದರೆ, ಸರೆಹಿಡಿದು ಅವರನ್ನು ಕೊಲೆಗೈಯುಲಾಯಿತು. ಅವನ ಮರಣದೊಂದಿಗೆ ಸಿಪಾಯಿ ದಂಗೆಯು ಕೋನಗೊಂಡಿತು. ಕ್ರಿ.ಶ. 1857 ರ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಸೋಲಿಗೆ ಕಾರಣಗಳು

ಕ್ರಿ.ಶ. 1857 ರ ಸಿಪಾಯಿ ದಂಗೆಯು ಹಲವಾರು ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಸೋಲನ್ನು ಕಂಡಿತು. ಬ್ರಿಟಿಷರಿಗೆ ವಿರೋಧವಾಗಿ ಭಾರತೀಯರಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭಾವನ ಮತ್ತು ಒಗಟಿರಲಿಲ್ಲ. ಕ್ರಾಂತಿಯು ದೇಶದಾದ್ಯಂತ ಹರಡಲಿಲ್ಲ. ಬ್ರಿಟಿಷರನ್ನು ಸೋಲಿಸಲು ಸೈನಿಕಬಲ, ಆರ್ಥಿಕಬಲದ ಕೋರತೆಯಿಂದಾಗಿ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರರು ಜಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಅಂಚೆ-ತಂತಿ ಸೌಲಭ್ಯ ಶೀಪ್ರವಾಗಿ ಬ್ರಿಟಿಷರಿಗೆ ವಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿತು. ರೈಲ್‌ಸಂಚಾರವು ಸೈನಿಕರನ್ನು ಬಹುಬೇಗ ಸಾಗಿಸಲು ಸಹಾಯಕವಾಯಿತು. ಸಿಬ್ಬಿರು, ರಜಪೂತರು ಮತ್ತು ಘೋರ್ವ ಸೈನಿಕರು ಬ್ರಿಟಿಷರೊಡನೆ ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ನಡೆದುಕೊಂಡರು. ಇದು ಕ್ರಾಂತಿಕಾರರರನ್ನು ಬಹಳವಾಗಿ ಬಾಧಿಸಿತು. ಬ್ರಿಟಿಷರ ಸೇನೆಯಲ್ಲಿ ದಕ್ಕ ಸೇನಾಧಿಪತಿಗಳಾದ ಸರ್ ಜಾನ್ ಲಾರೆನ್ಸ್ ಹಾವಾಲುಕ್ ಮತ್ತು ನಿಕೋಲೋಸನ್ ಮೊದಲಾದವರುಗಳಿದ್ದರು. ಇವರಿಗೆ ಸರಿಸಮನಾಗಿ ಭಾರತೀಯ ಸೇನಾಧಿಕಾರಿಗಳಿರಲಿಲ್ಲ. ಬ್ರಿಟಿಷರ ನೌಕಾಬಲ ಉತ್ತಮವಾಗಿದ್ದದರಿಂದ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಿಂದ ಅಗತ್ಯವಾದ ಹಣ ಮತ್ತು ಸೈನಿಕ ಸಹಾಯವನ್ನು ಬಹು ಸುಲಭವಾಗಿ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು

1857ರಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಂತಿ ನಡೆದ ಪ್ರಮುಖ ಸ್ಥಳಗಳೆಂ

ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಇದು ಕ್ರಾಂತಿಯ ಸೋಲಿಗೆ ದಾರಿಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿತು.

ಕ್ರಿ.ಶ. 1857 ರ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಫಲಿತಾಂಶಗಳು

ಕ್ರಿ.ಶ. 1857 ರ ಕ್ರಾಂತಿಯು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿಯ ಆಳ್ವಿಕೆಯನ್ನು ಕೊನೆಗೊಳಿಸಿತು. ಭಾರತದ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಹೊಣೆಯನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರವೇ ವಹಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ವಿಕ್ಸೋರಿಯಾ ಮಹಾರಾಜೆಯ ಪ್ರಕಟಣೆಯು 1858 ರ ನವೆಂಬರ್-1 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಣೆಯಾಯಿತು. ನಿಯಂತ್ರಣ ಮಂಡಳಿ ಮತ್ತು ನಿದೇಶಕರ ಮಂಡಳಿಯನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು. ಅವುಗಳ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಯನ್ನೇಂಳಗೊಂಡ ಒಂದು ಮಂಡಳಿಗೆ ವಹಿಸಲಾಯಿತು. ಭಾರತದ ಗೌರ್ವರ್ವ ಜನರಲ್ ನನ್ನು ವೈಸ್‌ರಾಯ್ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಯಿತು. ವೈಸ್‌ರಾಯ್ ಎಂದರೆ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಎಂದರ್ಥ. ಭಾರತದ ಸೈನಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಭಾರತದ ಮೂರ್ಕ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಲಾಯಿತು. ಬ್ರಿಟಿಷರು ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಸ್ತರಣಾ ನೀತಿಯನ್ನು ಕೈಬಿಟ್ಟರು. ಇದಲ್ಲದೆ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಯಾವುದೇ ಸಂಸಾನವನ್ನು ವಿಲೀನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬ ವಾಗ್ದಾನವನ್ನು ಭಾರತದ ಅರಸರಿಗೆ ನೀಡಿದರು.

ವಿಕ್ಸೋರಿಯಾ ಮಹಾರಾಜೆಯ ಪ್ರಕಟಣೆ 1858

ಕ್ರಿ.ಶ. 1858 ನವೆಂಬರ್-1 ರಂದು ಅಲಹಬಾದ್ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಜೆಯ ಪ್ರಕಟಣೆಯನ್ನು ಹೋಷಿಸಲಾಯಿತು. ಇದನ್ನು ಭಾರತದ ಕೊನೆಯ ಗೌರ್ವರ್ವ ಜನರಲ್ ಪ್ರಥಮ ವೈಸ್‌ರಾಯಿಯು ಆದ ಲಾಂಡ್ ಕ್ಯಾನಿಂಗ್ ಪ್ರಕಟ ಪಡಿಸಿದನು.

ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳು

ಭಾರತದ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ರಾಣೀಯು ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಿಸುವುದೆಂದು ತಿಳಿಸಲಾಯಿತು. ನಿಯಂತ್ರಣ ಮಂಡಳಿ ಮತ್ತು ನಿದೇಶಕ ಮಂಡಳಿಯನ್ನು ವಿಸರ್ಜಿಸಿ ಭಾರತದ ರಾಜ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಪದವಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಯಿತು. ಇವರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲು 15 ಮಂದಿ ಸದಸ್ಯರನ್ನೇಂಳಗೊಂಡ ಮಂಡಳಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿತು. ಇದು ಭಾರತದ ಆಡಳಿತವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ದತ್ತು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹಕ್ಕಿಲ್ಲವೆಂಬ ನೀತಿಯನ್ನು ಕೈಬಿಡಲಾಯಿತು. ಕೊಲೆಯ ಆಪಾದನೆಗೆ ಒಳಗಾದವರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದ ಎಲ್ಲಾ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿಗೂ ಸಾವಂತ್ರೀಕ ಕ್ಷವಾದಾನ (General Amnesty) ನೀಡುವುದೆಂದು ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಯಿತು.

ಅಭ್ಯಾಸ

I) ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಆರಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

- 1857 ರ ಮಹಾ ಕ್ರಾಂತಿಯು _____ ಎಂಬುವವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆರಂಭವಾಯಿತು.
 ಅ) ಬೆಂಟಿಕ್ ಆ) ಕ್ಯಾನಿಂಗ್ ಇ) ಡಾಲ್‌ಹೋಸಿ
- ಸಿಪಾಯಿ ದಂಗೆಯ ಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಆರಂಭವಾದ ಸ್ಥಳ _____.
 ಅ) ಬ್ಯಾರಕ್‌ಪುರ ಆ) ದೆಹಲಿ ಇ) ಕಾನ್ಪುರ
- ಕೊಬ್ಬಿ ಲೇಂಟಿಸಿದ ತೋಟಾಗಳ ಉಪಯೋಗವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿದ ಮೊದಲ ಸಿಪಾಯಿ _____.
 ಅ) ಮಂಗಳಪಾಂಡ ಆ) ನಾನಾಸಾಹೇಬ ಇ) ಬಹದೂರ್ ಷಾ
- 1857 ರ ಸಿಪಾಯಿ ದಂಗೆಗೆ _____ ಮುಖ್ಯವಾದ ರಾಜಕೀಯ ಕಾರಣವಾಗಿದ್ದಿತು.
 ಅ) ಅಧಿಕ ತೆರಿಗೆ ಆ) ದ್ವಿಗುಣಾಡಳಿತ ಇ) ದತ್ತು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹಕ್ಕಿಲ್ಲವೆಂಬ ನೀತಿ

II) ಖಾಲಿ ಬಿಟ್ಟ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ತ ಉತ್ತರದಿಂದ ಭರ್ತೀ ಮಾಡಿರಿ.

- ಬ್ರಿಟಿಷರ ಆಳ್ವಿಕೆಗೆ ವಿರೋಧವಾಗಿ ಭಾರತೀಯರು ಅನುಭವಿಸಿದ ತೊಂದರೆಯ ಪ್ರತಿಘಳ _____.

- 1857 ರಲ್ಲಿ ಆರಂಭವಾದ ಮಹಾಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನು _____ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.
- _____ ಪರಿಚಯಿಸಿದು 1857 ರ ಕ್ರಾಂತಿಗೆ ತಕ್ಷಣದ ಕಾರಣವಾಯಿತು.
- ಸರ್ ಜಾನ್ ನಿಕ್ಲೋಸನ್ ಮುಂದಾಳತ್ವದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷರು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡ ಸ್ಥಳ _____.

III) ಹೊಂದಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

1. ಮಂಗಳಪಾಂಡೆ	ಮಧ್ಯ ಭಾರತ
2. ತಾಂತ್ರಾಂತ್ರೋಪೇ	ಕಾನ್ನಡ
3. ಲಾಡ್ ಕ್ಯಾನಿಂಗ್	ನಾನಾ ಸಾಹೇಬನ ಸೇನಾಧಿಪತಿ
4. ರಾಣಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಬಾಯಿ	ಪ್ರಥಮ ವೈಸ್‌ರಾಯ

IV) ಒಂದು ಪದದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

- 1857 ರ ಕ್ರಾಂತಿಯು ಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಯಾರಿಂದ ಎಲ್ಲಿ ಆರಂಭವಾಯಿತು ?
- ಬ್ರಿಟಿಷರು ದುರಾಡಳಿತದ ನೇಪದ ಮೇಲೆ ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡ ರಾಜ್ಯಗಳು ಯಾವುವು ?
- 1857 ರ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ರಾಣಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಬಾಯಿಯೊಡನೆ ಸೇರಿ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿದವರು ಯಾರು ?
- 1857 ರ ಕ್ರಾಂತಿಯ ನಂತರ ಭಾರತದ ಆಳಿಕೆಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡವರು ಯಾರು?

V) ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

- ಮಂಗಳಪಾಂಡೆಯನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷರು ಏಕೆ ನೇಣು ಹಾಕಿದರು ?
- 1857 ರ ಮಹಾಕ್ರಾಂತಿಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಬರೆಯಿರಿ.
- ರುಣಾನ್ನಿ ರಾಣಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಬಾಯಿ-ಲಫು ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಿರಿ.

VI) ವಿವರವಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

- 1857 ರಲ್ಲಿ ಏರ್ಪಟ್ಟ ಮಹಾಕ್ರಾಂತಿಯ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.
- 1857 ರ ಮಹಾಕ್ರಾಂತಿಯ ಸೋಲಿಗೆ ಕಾರಣಗಳು ಯಾವುವು ?
- 1857 ರ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಫಲಿತಾಂಶೆ ಮತ್ತು ಮಹಾರಾಣಿಯ ಪ್ರಕಟಣೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸಿ.

ರಚನಾತ್ಮಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ

- ಗುಂಪುಚಚ್ :**
ಬ್ರಿಟಿಷರ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ನಡೆದ ಹಿಂದಿನ ಕ್ರಾಂತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಗುಂಪುಚಚ್ ಮಾಡುವುದು.
- ನಾಟಕ-ನಟನೆ ಮಾಡುವಿಕೆ :**
“ರುಣಾನ್ನಿ ರಾಣಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಬಾಯಿ - ಏರತ್ತದ ಪ್ರತೀಕ”.
- ಸಂವಾದ :**
1857 ರಲ್ಲಿ ಮಹಾಕ್ರಾಂತಿಯ ಸೋಲನ್ನು ಕಂಡರೂ ಜನರ ನಡುವೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಿತು. ಈ ಕ್ರಾಂತಿಯು ಪ್ರಥಮ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗಾಮ ಎಂದು ಕರೆಯಲಷಟ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂವಾದ ನಡೆಸಿ.
- ಪ್ರಬಂಧ ಬರೆಯುವಿಕೆ :**
ವಿಕ್ರೋರಿಯಾ ಮಹಾರಾಣಿಯ ಮಹಾಪ್ರಕಟಣ “ಭಾರತದ ಮಹಾ ಶಾಸನ” - ಈ ಶೀರ್ಷಕಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಬಂಧವೊಂದನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

4. ತಮಿಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ನಾಯಕರುಗಳ ಆಳ್ವಿಕೆ

ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ವಿಸ್ತರಣೆಯು ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ತಮಿಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ನಾಯಕರುಗಳ ಆಳ್ವಿಕೆಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿತು. ನಾಯಕ ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ “ಅಧ್ಯಕ್ಷ” ಅಥವಾ “ಮುಖ್ಯಸ್ಥ” ಎಂದರ್ಥ. ವಿಜಯನಗರದ ಅರಸರಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಾಗಿ ತಮಗೆ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟ ಭೂಭಾಗಗಳನ್ನು ಆಳ್ವಿಕೆ ಮಾಡಿದವರು ನಾಯಕರುಗಳು. ಇವರ ಆಳ್ವಿಕೆಯನ್ನು ತಮಿಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ನಾಯಕರ ಆಳ್ವಿಕೆ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಇವರು ಮಧುರೈ, ತಂಜಾವೂರು, ಸೋಂಜಿ (ಜಿಂಜಿ) ಇವುಗೆ ಉತ್ತರ ನ್ಯಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಆಳ್ವಿಕೆ ಮಾಡಿದರು.

ಮಧುರೈ ನಾಯಕರು

ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಧುರೈ ದಕ್ಷಿಣ ಮಂಡಳದ ಭಾಗವಾಗಿದ್ದರು. ಕ್ರಿ.ಶ. 1529 ರಲ್ಲಿ ಮಧುರೈಯ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ವಿಶ್ವನಾಥನಾಯಕ ಎಂಬುವೇರು ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯನಿಂದ ನೇಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟರು. ಇದನ್ನೇ ಮಧುರೈ ನಾಯಕರ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಪ್ರಾರಂಭ ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡಲಾಗಿದೆ.

ವಿಶ್ವನಾಥ ನಾಯಕರು

ವಿಶ್ವನಾಥ ನಾಯಕರು ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯನ ಆತ್ಮೀಯ ಸೇನಾಧಿಪತಿ. ಮಧುರೈಯಲ್ಲಿ ದಂಗೆ ಏಪ್ರೆಚ್ಚಾಗ್ ಅದನ್ಯಾಹ ಹತ್ತಿಕ್ಕಲು ವಿಶ್ವನಾಥನಾಯಕರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದನು. ದಂಗೆಯನ್ನು ಅಡಗಿಸಿ ಮಧುರೈಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತನ್ನ ವರಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು.

ವಿಶ್ವನಾಥ ನಾಯಕರು ತಮ್ಮ ಶಾಂತಿಯುತ ಸಮರ್ಪ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಆಳ್ವಿಕೆ ಮಾಡಿದರು. ತಮ್ಮ ಮಂತ್ರಿ ಆರ್ಯನಾಥ ಎಂಬುವವನ ಸಹಾಯದೊಡನೆ “ಪಾಳೆಯಾರಾರ ಪದ್ಧತಿ” ಎಂಬ ಹೊಸ ಆಡಳಿತ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿದರು. ತಮ್ಮ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಶಾಂತಿ, ಸುಭದ್ರತೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಪಾಳೆಗಾರರನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಿದರು. ಇವರು ತಮಗೆ ವಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಭಾಗಗಳ ಸೇನೆ, ಆರಕ್ಷಕ (ಪೊಲೀಸ್) ಮತ್ತು ಕಂದಾಯ ಆಡಳಿತವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡರು.

ಆರಕ್ಷಣಾ ಕಾರ್ಯವು ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದು ಎಂದು ಪರಿಗಳಿಸಲ್ಪಟಿತ್ತು. ಜನರು “ಆರಕ್ಷಣ ಭಿಕ್ಷೆ” (ಕಾವಲ್ ಪಿಚ್ಚು) ಎಂಬ ತೆರಿಗೆಂಟುನ್ನು ಗೌರವಧನವಾಗಿ ಪಾಳೆಯಾರರಿಗೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ವಿಶ್ವನಾಥ ನಾಯಕರ ನಂತರ ಹಲವಾರು ಅರಸರು ಆಳ್ವಿಕೆ ನಡೆಸಿದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖರಾದವರು ತಿರುಮಲೈ ನಾಯಕರು.

ತಿರುಮಲೈ ನಾಯಕರು

ಮಧುರೈ ನಾಯಕರ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ತಿರುಮಲೈ ನಾಯಕರ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಕಾಲವು ಒಂದು ಹೊಸ ಶತಾಬ್ದಿ ಎಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅವರ ಆಳ್ವಿಕೆಗೂ ಮೊದಲು ಆರು ಮಂದಿ ಅರಸರು ಮಧುರೈಯನ್ನು ಆಳಿದರು.

ವಿಜಯಗಳು

ತಿರುಮಲೈ ನಾಂತರ ಆಡಳಿತದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡ ತಕ್ಷಣವೇ ಮೈಸೂರು ಸೇನೆಯು, ಮಧುರೈ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ದಂಡತ್ತಿ ಹೋಯಿತು. ಆದರೆ, ಅವರನ್ನು ತಿರುಮಲೈ ನಾಯಕರು ದಿಂಡುಗಲ್ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಸೋಲಿಸಿದರು. ತಿರುವಾಂಕೂರಿನ ಅರಸ ಉನ್ನಿಕೇರಳವರು ನ್ಯಾಯ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಣಿಕೆಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿಬಿಟ್ಟನು. ಆದ್ದರಿಂದ ತಿರುಮಲೈ ನಾಯಕರು ಅವರ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಕಾಣಿಕೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿದರು. ಮುಸ್ಲಿಮರು ತಮಿಳುನಾಡಿನ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡಲು ತಿರುಮಲೈ ನಾಯಕರು ಮೂಲ ಕಾರಣರು. ವಿಜಯನಗರದ ಅರಸ 3ನೇ ಶ್ರೀರಂಗನು ಮಧುರೈ ಮೇಲೆ ದಂಡತ್ತಿ ಬಂದಾಗ ಇದನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸಲು ತಿರುಮಲೈ-ನಾಯಕರು ಜಿಂಜಿ ಮತ್ತು ತಂಜಾವೂರು ನಾಯಕರುಗಳೊಡನೆ ಒಪ್ಪಂದ ವಾಡಿಕೊಂಡರು. ಆದರೆ, ತಂಜಾವೂರು ನಾಂತರ ಸರಿಂಗಾಗಿ ಸಹಾಂತ ಮಾಡಲಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ, ತಿರುಮಲೈ ನಾಯಕರು ಗೋಲ್ಬ್ರಹ್ಮಂಡ ಸುಲಾನನ ಸಹಾಯವನ್ನು ಬಯಸಿ ಸುಲಾನನನ್ನು ವೆಲ್ಲೊಳಿನ ಮೇಲೆ ದಂಡತ್ತಿ

ಬರುವಂತೆ ಕೇಳಿಕೊಂಡರು. ಹೀಗಾಗಿ ಮುಸ್ಲಿಮರು ವೆಲ್ಲಾರನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡು, ಮಧುರ್ಯೆಯನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಬೆದರಿಕೆ ಹಾಕಿದರು. ತಮ್ಮ ಶಿರಪನ್ನು ಅರಿತ ತಿರುಮಲ್ಯೆ ನಾಯಕರು ಮೈಸೂರಿನ ಅರಸರ ಸಹಾಯವನ್ನು ಬಯಸಿದರು. ಮೈಸೂರಿನ ಅರಸರು ತಮ್ಮ ಸೇನೆಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದರು. ಆ ಸೇನೆಯು ಸತ್ಯಮಂಗಲದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಜಯಗಳಿಸಿ ದಿಂಡುಗಲ್ಲನ್ನು ತಲುಪಿತು. ಈ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರಿನ ಸೈನಿಕರು ವಿರೋಧಿಗಳ ವೂಗುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಹೇಲ್ಲುಟಿಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿದರು. ಇಂತಹ ಅಮಾನುಷ ಕೃತ್ಯವನ್ನು ಕಂಡು ಮಧುರ್ಯೆ ಜನರು ಭಯಗೊಂಡರು. ನಂತರ ತಿರುಮಲ್ಯೆ ನಾಯಕರು ಮೈಸೂರು ಸೇನೆಯನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ವಿರೋಧಿಗಳ ವೂಗುಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿದರು. ಈ ವಿನೋದವಾದ ಯುದ್ಧವು “ಮೂಗು ಕತ್ತರಿಸುವ ಯುದ್ಧ” ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಟಿತು.

ಇತರ ಶಾಧನೆಗಳು

ತಿರುಮಲ್ಯೆ ನಾಯಕರು ಒಬ್ಬ ಸಮರ್ಥ ಆಡಳಿತಗಾರ. ಸಾಮೂಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿ ಮತ್ತು ಸುಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಿದರು. ಇವರು ಪೋಚುರ್ಗಿಸರು ಮತ್ತು ಡಚ್‌ರಂಗಳಿಗೆ ತಮಿಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿರಲು ಅನುಮತಿ ನೀಡಿದ್ದರು. ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನು ತಿರುಜ್ಞಾಯಿಂದ ಮಧುರ್ಯೆಗೆ ಬದಲಾಯಿಸಿದರು. ಹಲವಾರು ದೇವಾಲಯಗಳನ್ನು ಜೀಕೋರ್ದಾಧರ ಮಾಡಿದರು. ಇವರು ದೇವಾಲಯಗಳ ಆಡಳಿತವನ್ನು ನೇರವಾಗಿ

ತಿರುಮಲ್ಯೆ ನಾಯಕರ ಮಹಲ್

ತಮ್ಮ ವಶಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು. ಅವರು ದೇವಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡಲು ಹಲವಾರು ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ದಾನವಾಗಿ ನೀಡಿದ್ದರು. ಹೊಸಮಂಟಪ, ಮಾರಮ್ಮನ ತೆಪ್ಪದಕೊಳ ಮತ್ತು ತಿರುಮಲ್ಯೆ ನಾಯಕರ ಮಹಲ್ ಇವುಗಳು ತಿರುಮಲ್ಯೆ ನಾಯಕರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಲಿಟ್ಟವಾಗಿವೆ. ಇವರು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸಂಸ್ಕೃತಂಡಿತ ನೀಲಕಂಠದೀಕ್ಷಿತರಿಗೆ ಆಶ್ರಯ ನೀಡಿ ಮೈತ್ರೇಯಾಹಿಸಿದ್ದರು.

ರಾಣಿ ಮಂಗಮಾಳ್

ತಿರುಮಲ್ಯೆ ನಾಯಕರ ನಂತರ ಆಳ್ಳಿಕೆ ನಡೆಸಿ ಪ್ರಖ್ಯಾತರಾದವರು ರಾಣಿ ಮಂಗಮಾಳ್. ಇವರು ಚೋಕ್ಕನಾಥ ನಾಯಕರ ಹೆಂಡತಿ. ತಮ್ಮ 3 ವರ್ಷದ ವೋಮ್ಮಗನಾದ ವಿಜಯರಂಗಚೋಕ್ಕನಾಥರ ಪೋಷಕರಾಗಿ (ರಾಜಪ್ರತಿನಿಧಿ) ಆಳ್ಳಿಕೆ ವಹಿಸಿಕೊಂಡರು.

ಇವರ ಆಳ್ಳಿಕೆಯ ಕಾಲವು ಮಧುರ್ಯೆ ನಾಯಕರ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಬಹು ಮುಖ್ಯತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ರಾಜತಂತ್ರ ನಿರ್ಮಳೆಯಾಗಿ ಮಧುರ್ಯೆ ನಾಯಕರ ಆಳ್ಳಿಕೆಗೆ ಏರ್ಜಿಟ್ಟು ಆಪತ್ತಿಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ನಿಭಾಯಿಸಿ ಸಾಮೂಜ್ಯವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದರು. ಇವರು ಕೈಸ್ತಿಧ್ವನಿ ಪ್ರಚಾರಕರನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮೈತ್ರೇಯಾಹಿಸಿದರು. ಪವಿತ್ರ ಯಾತ್ರಾಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದರು. ಸಂಚಾರ ಸೌಕರ್ಯಗಳು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಬದಲಾಯಿಸಲಬ್ಬವು. ಅವರು ರಸ್ತೆಗಳಲ್ಲಿ ನೆರಳು ಕೊಡುವ ಗಿಡಗಳನ್ನು ನೆಟ್ಟರು. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಧರ್ಮ ಭಕ್ತಿಗಳು ಮತ್ತು ಉಚಿತ ಭೋಜನಾಲಯಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಪವಿತ್ರ ಯಾತ್ರೆ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಹಲವಾರು ಸಹಾಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರು. ದೇವಾಲಯಗಳಿಗೆ ಉದಾರವಾಗಿ ದಾನ ಮಾಡಿದರು. ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮುಖೀತೆ ಕೊಟ್ಟರು. ಉಯ್ಯಕ್ಕೊಂಡಾನ್ ಕಾಲುವೆಯು ಇಂದೂ ಸಹ ಇವರ ಹಿರಿಮೆಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದಿದೆ.

ಮೀನಾಕ್ಷಿ

ವಿಜಯರಂಗ ನಾಯಕರು ಗಂಡು ಸಂತತಿಯಿಲ್ಲದೆಯೇ ಮರಣ ಹೊಂದಿದರು. ಅವರು

ಹೆಂಡತಿ ಮೀನಾಕ್ಷಿಯು ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿ ಮಧುರೆಯ ಆಡಳಿತ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ವಹಿಸಿಕೊಂಡರು. ವಿಜಯಕುಮಾರ ನಾಯಕ ಎಂಬುವವರನ್ನು ದತ್ತು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅವರ ಮೋಷಕಳಾಗಿ ಮೀನಾಕ್ಷಿಯು ತನ್ನ ಆಳ್ವಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ತನ್ನ ಸಾಕು ಮಗನ ತಂದೆಯಾದ ಬಂಗಾರು ಆಳ್ವಿಕೆಯನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಂಚು ಹೊಡಿದನು.

ಇದನ್ನು ತಿಳಿದ ಮೀನಾಕ್ಷಿ ಆಕಾರಟಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಕನಾರಟಿಕ್ ನವಾಬನಾಗಿದ್ದ ಚಂದಾಸಾಹೇಬನ ಸಹಾಯವನ್ನು ಬಯಸಿದರು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು. ಚಂದಾಸಾಹೇಬನು ಬಂಗಾರುವನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಮೀನಾಕ್ಷಿಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದನು. ಆದರೆ, ತನ್ನ ವರಾತನ್ನು ಮೀರಿದ ಚಂದಾಸಾಹೇಬನು ಮಧುರೈಯನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಮೀನಾಕ್ಷಿಯನ್ನು ಬಂಧಿಸಿ ಅವರ ಸ್ವಂತ ಅರ'ವುನೊಂಗಲು ಅವ'ರನ್ನು ಸರೆಯಲ್ಲಿಡಲಾಯಿತು. ಇದರಿಂದ ಮನನೋಂದ ಮೀನಾಕ್ಷಿಯು ಸರೆಮನೆಯಲ್ಲಿ ವಿಷ ಸೇವಿಸಿ ಪ್ರಾಣ ಬಿಟ್ಟರು. ಚಂದಾ ಸಾಹೇಬ್ ಮಧುರೈಯನ್ನು ತನ್ನ ಸಾಮಾಜಿಕ್ ಮೊಡನೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡನು. ಹೀಗೆ ಮಧುರೈ ನಾಯಕರ ಆಳ್ವಿಕೆಯು ಕ್ರಿ. 1736 ರಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತಾಯಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು.

ತಂಜಾವೂರು ನಾಯಕರುಗಳು

ತಂಜಾವೂರು ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮಾಜಿಕ್ ಬಂದು ಭಾಗವಾಗಿತ್ತು. ತಿಮ್ಮಪ್ಪನಾಯಕ ಎಂಬುವವರು ತಂಜಾವೂರಿನ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಇವರ ನಂತರ ಇವರ ಮಗನಾದ ಸೇವಪ್ಪನಾಯಕರು ಅಧಿಕಾರ ವಹಿಸಿಕೊಂಡರು.

ಸೇವಪ್ಪನಾಯಕರು

ಸೇವಪ್ಪನಾಯಕರು ತಂಜಾವೂರಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾತಂತ್ರ ನಾಯಕರ ಆಳ್ವಿಕೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಹೀಂದೂ ದೇವಾಲಯಗಳ ಮೇಲೆ ವಿಶೇಷ ಗಮನ ಹ'ರಿಸಲಾಯಿತು. ಪೋಂಚುರ್ಗೀಸರಿಗೆ ನಾಗಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಲು ಅನುಮತಿ ನೀಡಿದರು. ಮೂವಲೂರು ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ 10 ವೇಲಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ದಾನವಾಗಿ ನೀಡಿದರು. ಶಿವಗಂಗೆಯ

ಸರೋವರವನ್ನು ದುರಸ್ಥಿಗೊಳಿಸಿದರು. ಅದು ನಂತರ “ಸೇವಪ್ಪನೇರಿ” ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಇವರು ತಿರುವಣ್ಣಮುಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ವಿರುದ್ಧಾಚಲ ದೇವಾಲಯಗಳಿಗೆ ಅನುದಾನ ನೀಡಿದರು.

ಅಚ್ಚುತಪ್ಪನಾಯಕರು

ಸೇವಪ್ಪನಾಯಕರ ನಂತರ ಅವರ ಮಗನಾದ ಅಚ್ಚುತಪ್ಪನಾಯಕರು ಆಳ್ವಿಕೆಗೆ ಬಂದರು. ವಿಜಯನಗರದ ಅರಸರೊಡನೆ ಸೌಹಾದರ್ಯದ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿಕೊಂಡರು. ತಾಳೋಟೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ವಿಜಯನಗರದ ಅರಸರಿಗೆ ಸಹಾಯ ವರಾಡಿದರು. ಶ್ರೀರಂಗಂನಲ್ಲಿರುವ ಶ್ರೀ ರಂಗನಾಥಸ್ವಾಮಿಗೆ ವಜ್ರ ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನು ನೀಡಿದರು. ರಾಮೇಶ್ವರಂ ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ದತ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡಿದರು. ತಿರುವಣ್ಣಮುಕ್ಕೆ ಶ್ರೀ ಅರುಣಾಳ್ಕಲೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯದ ಗೋಪುರವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಮುಗಿಸಿದರು. ಕಾವೇರಿ ನದಿಯ ಎರಡೂ ದಡಗಳನ್ನು ದುರಸ್ಥಿಗೊಳಿಸಿ ನವೀಕರಿಸಿ ನದಿ ನೀರನ್ನು ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದರು.

ರಘುನಾಥನಾಯಕ

ಅಚ್ಚುತಪ್ಪನಾಯಕರ ನಂತರ ಅವರ ಕೀರಯ ಮಗ ರಘುನಾಥ ನಾಯಕರು ಆಳ್ವಿಕೆಗೆ ಬಂದರು. ಇವರ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಕಾಲವು ತಂಜಾವೂರು ನಾಯಕರ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿಯೇ ಅತೀ ಮುಖ್ಯತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದುಗಾಗಿದೆ. ಜಿಂಜಿ ನಾಯಕರುಗಳು, ಮಧುರೈ ನಾಯಕರು ಪ್ರಾಣದಿಂದ ವಿಷ ಮೊಚುರ್ಗೀಸರನ್ನು ಗೆದ್ದು ಅವರನ್ನು ತಮ್ಮ ಹತೋಟಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು. ಇವರು ಕಲೆ, ಲೀಟಿ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾಂಸರನ್ನು ಮೇಲ್ತೂರ್ಹಾಸಿಸಿದರು. ತಾವೇ ಒಬ್ಬ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕವಿಯಾಗಿದ್ದರು. ರುಕ್ಣಿಧಿಪರಿಣಾಯಂ, ಪಾರಿಜಾತಂ, ಪುಷ್ಟಕಣಂ, ರಾಮಾಯಣ ಈ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ತೆಲುಗು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.

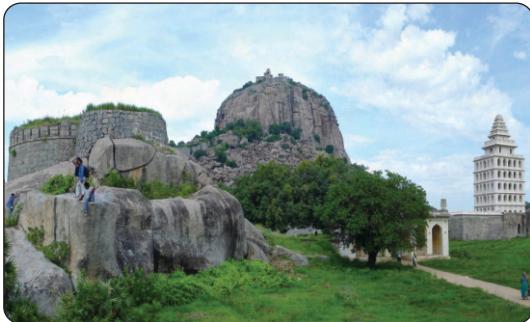
ವಿಜಯರಾಘವ ನಾಯಕರು

ರಘುನಾಥನಾಯಕರ ನಂತರ ಅವರ ಮಗನಾದ ವಿಜಯರಾಘವನಾಯಕರು ಆಳ್ವಿಕೆಗೆ ಬಂದರು. ಇವರು ಅಶಕ್ತ, ಅನರ್ಹ ಹಾಗೂ ನಾಡನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವಲ್ಲಿ ಅಸಮರ್ಥರಾಗಿದ್ದರು. ಇವರು

ತಂಜಾವೂರು ನಾಯಕರ ವಂಶದ ಕೋನೆಯ ಅರಸ್. ಮಧುರೈ ನಾಯಕರಾದ ಚೋಕ್ನಾಥನಾಯಕರು ತಂಜಾವೂರಿನ ಮೇಲೆ ದಂಡತ್ತಿ ಬಂದು ವಿಜಯರಾಘವನಾಯಕರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಕೊಲೆ ಮಾಡಿ ತಂಜಾವೂರನ್ನು ತಮ್ಮ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದೊಡನೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡರು. ಇದರಿಂದ ತಂಜಾವೂರಿನಲ್ಲಿ ನಾಯಕರ ಆಳ್ವಿಕೆಯು ಕ್ರಿ.ಶ. 1673 ರಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತಾಯಕೆ ಬಂದಿತು.

ಸೆಂಜಿ (ಜಂಜಿ) ನಾಯಕರು

ಪಾಲಾರ್ ಮತ್ತು ಕೊಲ್ಲಿಡಂ ನಡುವಣಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಸೆಂಜಿ ನಾಯಕರು ಗಳ ಹತೋಟಿಯಲ್ಲಿದ್ದವರು. ಸೆಂಜಿ ನಾಯಕರುಗಳು ವಿಜಯನಗರ ಅರಸರ ಕುಟುಂಬದ ಸಂಬಂಧಿಯಾಗುವರು. ಇವರ ಮೂರ್ವಜರು ಉತ್ತರ ಭಾರತದಲ್ಲಿರುವ ಮಣಿನಾಗಪುರದವರು.

ಸೆಂಜಿಕೋಟೆ

ಇವರು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತಕ್ಕೆ ವಲಸೆ ಬಂದು ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಿದರು. ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯನು ವ್ಯೇಯಪ್ಪ ನಾಯಕ ಎಂಬುವವರನ್ನು ಸೆಂಜಿಯ ಆಡಳಿತಗಾನನ್ನಾಗಿ ನೇಮಕ ಮಾಡಿದನು. ಇವರ ನಂತರ 2ನೇ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ ನಾಯಕರು ಸೆಂಜಿಯ ಆಳ್ವಿಕೆಯನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡರು. ಇವರೇ ಸೆಂಜಿಯಲ್ಲಿ ನಾಯಕರ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ನಿಜವಾದ ಸ್ಥಾಪಕರೇ ಆಗಿದ್ದಾರೆ.

ಎರಡನೇ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನಾಯಕರ ಸೇವೆ

ಎರಡನೇ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನಾಯಕರು ಸೆಂಜಿಯ ಪ್ರಮುಖವಾದ ಆಡಳಿತಗಾರರಾಗಿದ್ದರು. ಇವರು ತಮ್ಮ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಹಲವಾರು ಭಾಗಗಳಾಗಿ ವಿಭಾಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದರು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿಭಾಗವೂ

ಅವರ ಅಧಿಕಾರಗಳಿಂದ ಆಳಲ್ಪಡುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರು ಜನರು ವಾಸಿಸಲು ನಗರಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದರು. ಅವರು ವ್ಯವಸಾಯ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದರು. ಬಲಯುತವಾದ ಸೇನೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿದರು. ಅವರು ವೆಳ್ಳಾರ್ ನದಿಯ ದಡದಲ್ಲಿ “ಕೃಷ್ಣ ಪಟ್ಟಣಂ” ಎಂಬ ನ'ಗ'ರ'ವ'ನ್ನು ಸಾಫಿಸಿದರು. ಮತ್ತು ಸುತ್ತಲು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲು ಅನುಮತಿ ನೀಡಿದ್ದರು. ಜಿತ್ತಾಮೂರ್ತಿನಲ್ಲಿ ಜ್ಯೇನರಿಗೂ, ದಿಂಡಿವನಂನಲ್ಲಿ ಶೈವ ಮತದವರಿಗೂ ದೇವಾಲಯಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲು ಅನುಮತಿ ನೀಡಿದರು.

ಚಿದಂಬರಂನಲ್ಲಿ ಗೋವಿಂದರಾಜರ ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ನೀಡಿಕಿರಿಸಿದರು. ಇವರ ಸೇನಾಪತಿ ವೆಂಕಟ ಎಂಬುವವರು “ಚಿನ್ನಸಾಗರಂ” ಎಂಬ ದೊಡ್ಡ ಕರೆಯನ್ನು ಸ್ವಜ್ಞಗೊಳಿಸಿ ಹೊಳು ತೆಗೆಸಿ ವ್ಯವಸಾಯವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಿದರು.

ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನಾಯಕರ ನಂತರ ಸೆಂಜಿಯನ್ನು ಆಳಿದ ವರು ಅಸ್ವಾಧರ್ ರು ವುತ್ತು ಅನರ್ವರಾಗಿದ್ದರು. ಬಿಜಾಪುರದ ಸುಲ್ತಾನನು (ಅಲಿ ಆದಿಲ್ ಷಾ) ಕ್ರಿ.ಶ. 1648 ರಲ್ಲಿ ಸೆಂಜಿಯನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ತನ್ನ ಸೇನಾಪತಿ ಮೀರ್ಜಾಜುಹುನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಇವನು ಸೆಂಜಿಯನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ನಾಸಿರ್ ಖಾನ್ ಎಂಬುವವನನ್ನು ಅದರ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗಿ ನೇಮಿಸಿದನು. ಕ್ರಿ.ಶ. 1678 ರಲ್ಲಿ ಭತ್ತಪತಿ ಶಿವಾಜಿಯು ಸೆಂಜಿಯನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು.

ಶಿವಾಜಿಯ ನಂತರ ಸೆಂಜಿಯು ರಜಪೂತರ ಸೇನಾಪತಿ ಸೂರೂಪ್ ಸಿಂಗ್ ಎಂಬುವವನ ಹತೋಟಿಯಲ್ಲಿದ್ದಿತು. ಇವನು ಹೊಗಲರ ಸಾವಂತನಾಗಿದ್ದು ಅವರಿಗೆ ವಾಷಿಕ ಕಪ್ಪಕಾಣಿಕೆಗಳನ್ನು ಪಾವತಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಇವನ ನಂತರ ಇವನ ಮಗನಾದ ರಾಜಾದೇಸಿಂಗ್ ಆಳ್ವಿಕೆ ಬಂದನು. ಆಕಾರಣಿನ ನವಾಬ ಸಾದತ್ ಉಲ್ಲಾಶಾನ್ ಸೆಂಜಿಯ ಮೇಲೆ ದಂಡತ್ತಿ ಬಂದು ರಾಜಾದೇಸಿಂಗನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಕೊಂಡು ಸೆಂಜಿಯನ್ನು ಆಕಾರಣಿನೊಡನೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡನು. ರಾಜಾದೇಸಿಂಗನ ಹೆಂಡತಿ “ಸತಿಪದ್ಧತಿ” ಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಪ್ರಾಣ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದಳು. ಅವಳ ಸೃಜಣಾರ್ಥವಾಗಿ “ರಾಣಿಪೇಟೆ” ನಗರವನ್ನು

ನಿರ್ಮಿಸಲಾಯಿತು. ಹೀಗೆ ಸೆಂಜೆ ನಾಯಕರ ಆಳ್ವಿಕೆಯು ಮುಕ್ತಾಯಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು.

ತಮಿಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ನಾಯಕರುಗಳ ಆಳ್ವಿಕೆ ಅಡಳಿತ ಪದ್ಧತಿ

ನಾಯಕರುಗಳು ತಮಿಳುನಾಡಿನ ಮಥುರ್ಯ, ತಂಚಾವೂರು ಮತ್ತು ಸೆಂಜಿ ನಗರಗಳನ್ನು ಮುಖ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಆಳ್ವಿಕೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿದರು. ಇದ್ದನೇ ನಾಯಕರಕಾಲ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ನಾಯಕರುಗಳ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತಮಿಳುನಾಡು ಹಲವಾರು ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಂಡಿತು. ನಾಯಕರುಗಳು ಉತ್ತಮ ಆಡಳಿತ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದರು.

ರಾಜರು ನಾಡಿನ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರ ಸಹಾಯಕಾಗಿ ಮಂತ್ರಿಗಳು ನೇಮಿಸಲಬ್ಧಿದರು. ಸಾಮಾಜಿಕವನ್ನು ಹಲವಾರು ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಾಗಿ, ಮಂಡಳಗಳಾಗಿ, ಸೀಮೆ ಅಥವಾ ಮಾಗಾನ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮಗಳಾಗಿ ವಿಭಾಗಿಸಲಾಗಿತ್ತು. “ಪಾಳಿಯಾರ ಪದ್ಧತಿ”ಯೊನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಭೂಕಂಡಾಯವು ಸಾಮಾಜಿಕ ಆದಾಯದ ಮೂಲಾಧಾರವಾಗಿತ್ತು.

ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿ

ನಾಯಕರ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ವಣಾಶ್ರಮ ಪದ್ಧತಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪದ್ಧತಿಯಿತ್ತು. ಜಾತಿ ಪದ್ಧತಿಯು ಕರಿಣವಾಗಿದ್ದಿತು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಉನ್ನತ ಸ್ಥಾನ ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಬಲಗ್ಗೆ, ಎಡಗ್ಗೆನವರ ಹೋರಾಟವು ಮುಂದುವರಿದಿತ್ತು. ಗ್ರಾಮದ ಜನರು ಅಜಾಣ ಮತ್ತು ಬಡತನದಿಂದ ಛಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ನಾಯಕರುಗಳು ವ್ಯೇಗ್ಯ ಮತ್ತು ಶಾಮ್ಲಪಣಿ ನದಿ ತೀರಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಬಹುತೇಕ ಬರಡು ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಧಾನವಾದ ವ್ಯವಸಾಯವು ಮುಂದುವರಿದಿತ್ತು. ರೈತರು ಮಳೆಯನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದ್ದರು. ಕೆರೆಗಳು, ಭಾವಿಗಳು, ಕಾಲುವೆಗಳು ಮತ್ತು ನದಿಗಳು ನೀರಾವರಿಯ ಮೂಲಾಧಾರವಾಗಿದ್ದವು.

ಕಲೆ ಮತ್ತು ವಾಸ್ತು ಶಿಲ್ಪ

ನಾಯಕರುಗಳು ಕಲೆ ಮತ್ತು ವಾಸ್ತು ಶಿಲ್ಪಕಲೆಯ ಪ್ರಿಯರಾಗಿದ್ದರು. ಕಲೆ ಮತ್ತು ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ ಕಲೆಯನ್ನು ಮೋಜಿಸಿ ಬೆಳೆಸಿದರು.

ಮಥುರ್ಯ ನಾಯಕರು

ತಿರುನೆಲ್ಲೇಲಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕೃಷ್ಣಪುರಂ ದೇವಾಲಯ ಮತ್ತು ನೆಲ್ಲೈಯಪ್ಪರ್ ದೇವಾಲಯ, ತೇನೊಕಾಶಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕಾಶಿವಿಶ್ವನಾಥ ದೇವಾಲಯ, ರಾಮೇಶ್ವರಂನಲ್ಲಿರುವ ರಾಮನಾಥಸ್ವಾಮಿ ದೇವಾಲಯ ಮತ್ತು ಶ್ರೀವಿಲ್ಲಿಪುತ್ತೂರ್ನ ದೊಡ್ಡ ಗೋಪರ-ಇವುಗಳು ಮಥುರ್ಯ ನಾಯಕರ ಕಲಾ ಮೋಷಣೆಗೆ ಉತ್ತಮ ಉದಾಹರಣೆಗಳಾಗಿವೆ.

ಮಥುರ್ಯ ವೆಳ್ಳಿಯಂಬಲಂ, ಉತ್ತರ ಮಂಟಪ, ಸಾವಿರಕಂಬಗಳ ಮಂಟಪ, ಮೂರ್ತಿಅಮೃನ ಮಂಟಪ, ಸೂರ್ಯ ಮಂಟಪ ಇವುಗಳನ್ನು ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ ನಾಯಕರು ಮಥುರ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಜಿಹೋರ್ದಾಢಿ ಗೊಳಿಸಿದರು. ಮಥುರ್ಯ ಮೀನಾಷ್ಟ ದೇವಾಲಯದ ಮಂಟಪಕ್ಕೆ ಜಿನ್ನದ ತಗಡುಗಳನ್ನು ಹೊದಿಸಿದ್ದರು. ತಿರುಮಲ್ಯ ನಾಯಕರು ಪುದುಮಂಟಪ ಮತ್ತು ನಾಯಕರ ಮಹಲ್, ಮಾರಿಯಮೃನ ತೆಪ್ಪದ ಕೊಳ ಇವುಗಳನ್ನು ಇಟಲೆ ವಾಸ್ತು ಶಿಲ್ಪ ಶೈಲಿಯ ಸಹಾಯದೊಡನೆ ಕಟ್ಟಿಸಿದರು. ಇದು ದ್ರಾವಿಡ, ಇಸ್ಲಾಂ ಮತ್ತು ಐರೋಪ್ಯ ಕಲಾಶೈಲಿಯ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿತ್ತು. ರಾಣಿ ಮಂಗಮಾಳ ಮಥುರ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಮಂಗಮಾಳ ಅರಮನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದರು.

ತಂಚಾವೂರು ನಾಯಕರು

ತಂಚಾವೂರಿನ ಸೇವಪ್ಪನಾಯಕರು ತಮ್ಮ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ದೇವಾಲಯಗಳನ್ನು ದುರಸ್ಥಿಗೊಳಿಸಿದರು. ತಂಚಾವೂರಿನಲ್ಲಿರುವ ಶಿವಗಂಗೆ ಕೋಟಿಯು ಸೇವಪ್ಪನಾಯಕರಿಂದಲೂ ಅಚ್ಚತಪ್ಪ ನಾಯಕರು ಶ್ರೀರಂಗಂನಲ್ಲಿರುವ ರಂಗನಾಥ ದೇವಾಲಯ ಮತ್ತು ರಾಮೇಶ್ವರದ ರಾಮನಾಥಸ್ವಾಮಿ ದೇವಾಲಯಗಳಿಗೆ ಅಪಾರವಾದ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿದರು. ಅವರು ತಿರುವಣ್ಣಮಲ್ಯ ಅರುಣಾಚಲೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯದ ಗೋಪರವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಮುಗಿಸಿದರು.

ಸಂಚಿಯ ನಾಯಕರು

ಸೆಂಜಿ (ಜಿಂಜಿ) ಎಂನನ್ನು ಆಳಿದ ಅಚ್ಚತರಾಮಭದ್ರನಾಯಕರು ತಿರುವಣ್ಣಮಲ್ಕೆ ದೇವಾಲಯದ ಸುತ್ತುಗೋಡೆ ಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಬೃಹತ್ ಗೋಪರವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಮುಗಿಸಿದರು. ದಿಂಡಿವನದಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣು ದೇವಾಲಯವನ್ನೂ ಸಹ ಕಟ್ಟಿಸಿದರು. ಅವರು ಜ್ಯೇಂದ್ರಿಗೆ ಚಿತ್ತಾವುಂತಾರ್ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಜ್ಯೇಂದ್ರ ದೇವಾಲಯಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲು ಅನುಮತಿ ನೀಡಿದರು.

ಸಾಹಿತ್ಯ

ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆ ನಾಯಕರುಗಳು ಮಹಾನ್ ಹೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ತಿರುಮಲ್ಕೆ ನಾಂತರ ಬರೆದ ಚಿದಂಬರಪೂರಾಣ,

ಪರಂಜ್ಯೋತಿಯವರು ಬರೆದ ಚಿದಂಬರಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲ, ಹರಿದಾಸರು ಬರೆದ ಇರುಸಮಯವಿಳಕ್ಕಂ, ಉಮರುಪುಲವರ್ ಬರೆದ ಸೀರಾಪುರಾಣ, ಕುಮಾರಗುರುಪಾರರು ಬರೆದ ಕಂದರ್ಕಲಿವೆಣ್ಣು ಮತ್ತು ತಿರುವೆಂಕಟಂ ಬರೆದ ಮೆಯ್ ಜಾಣವಿಳಕ್ಕಂ – ಇವುಗಳು ನಾಯಕರುಗಳ ಅಳ್ಳಿಕೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕೃತಿಗಳಾಗಿವೆ. ಹೀಗೆ ನಾಯಕರುಗಳ ಕಾಲವು ತಮಿಳುನಾಡಿನ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಅಭ್ಯಾಸ

I) ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಆರಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

1. ಪಾಳೆಯಗಾರರ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿದವರು _____.
ಅ) ವಿಶ್ವನಾಥ ನಾಯಕರು   ಆ) ರಾಣಿ ಮಂಗಮಾಳ್   ಇ) ರಘುನಾಥ ನಾಯಕರು
2. ಅರುಣಾಚ್ಲೇಶ್ವರ ಗೋಪರವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಮುಗಿಸಿದವರು _____.
ಅ) ತಿರುಮಲ್ಕೆ ನಾಯಕರು   ಆ) ಅಚ್ಚತಪ್ಪ ನಾಯಕರು   ಇ) ವಿಜಯರಾಘವ ನಾಯಕರು
3. ಮೂಗು ಕತ್ತರಿಸುವ ಯುದ್ಧವು _____ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು.
ಅ) ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ ನಾಯಕ   ಆ) ರಾಣಿ ಮೀನಾಕ್ಷಿ   ಇ) ತಿರುಮಲ್ಕೆ ನಾಯಕ
4. ಉಮರುಪುಲವರ್ ಬರೆದ ಕೃತಿ _____.
ಅ) ಕಂದರ್ಕಲಿವೆಣ್ಣು   ಆ) ಇರುಸಮಯ ವಿಳಕ್ಕಂ   ಇ) ಸೀರಾಪುರಾಣ

II) ಬಿಷ್ಟು ಫ್ರಾಂ ತುಂಬಿರಿ.

1. ವಿಶ್ವನಾಥ ನಾಯಕರು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿದ ತೆರಿಗೆ _____ ಆಗಿದೆ.
2. ಮೂರು ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ ವಿಜಯರಂಗ ಚೋಕ್ಣನಾಥರ ಮೋಷಕರು _____.
3. ರಾಣಿ ಮಂಗಮಾಳ್ ತಿರುಜ್ಞಾನಿ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ _____ ಎಂಬುವವರಿಂದ ಸೆರೆಯಲ್ಲಿಜಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದರು.
4. ವಿಜಯನಗರದ ಅರಸರಿಗೆ ತಾಳಿಕೋಡೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದವರು _____.

III) ಹೊಂದಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

1. ತಿರುಮಲ್ಕೇ ನಾಯಕರು ಮೆಯ್ ಜ್ಞಾನ ವಿಳಕ್ಷಣ
2. ಪರಂಜೋತಿಯರ್ ಸೀರಾಪುರಾಣಂ
3. ತಿರುವೆಂಕಟ ಚಿದಂಬರ ಪುರಾಣಂ
4. ಉಮರುಪುಲವರ್ ಚಿದಂಬರ ಪಟ್ಟಿಯಲ್

IV) ಸಂಖ್ಯಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

1. ರಾಣಿ ಮಂಗಮಾಡ್ಲೊ ಬಗ್ಗೆ ಲಘು ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಿರಿ.
2. ರಾಣಿ ಮೀನಾಕ್ಷಿ ಮತ್ತು ಚಂದಾ ಸಾಹೇಬರ ನಡವೆ ಏರ್ಪಟ್ಟಿ ಘರ್ಷಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದೆರಡು ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.
3. ರಾಣಿಪೇಟೆಯು ಹೇಗೆ ನಿರ್ಮಾಣವಾಯಿತು ?

V) ವಿವರವಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

1. ತಿರುಮಲ್ಕೇ ನಾಯಕರ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಿಸಿ.
2. ಕಲೆ, ವಾಸ್ತು ಶಿಲ್ಪ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೆ ನಾಯಕರುಗಳ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.

ರಚನಾತ್ಮಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ

1. ಪ್ರಬಂಧ ಬರೆಯುವಿಕೆ :

ಮಧುರ್ಯೆಗೆ ಹೊರವಲಯದ ಕೆಲಸದ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಪ್ರಯಾಣಿಸಿ ತಿರುಮಲ್ಕೇ ನಾಯಕರ ಮಹಲ್ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿದು ಪ್ರಬಂಧವೊಂದನ್ನು ಬರೆಯುವುದು.

2. ನಾಟಕ-ನಟನೆ :

ರಾಣಿ ಮಂಗಮಾಡ್ಲೊ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ನಾಟಕ ತಯಾರಿಸಿ ನಟಿಸಿ ತೋರಿಸುವುದು.

3. ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ :

ದೇ ಸಿಂಗ್ ರಾಜನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಶಿಕ್ಷಕರಿಂದ ಕೇಳಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು.

4. ಚಿತ್ರಮಾಲಿಕೆ (ಅಲ್ಬಂ) ತಯಾರಿಸುವುದು :

ಸೆಂಚಿಯ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ ಕಲೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಚಿತ್ರಮಾಲಿಕೆಯೊಂದನ್ನು ತಯಾರಿಸುವುದು.